Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 81 (1331) ♦ Понеділок, 6 травня 1996 року ♦ Ціна договірна

Олександр МОРОЗ:

КОЖНЕ ПОЛОЖЕННЯ НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ МАЄ ОБ'ЄДНУВАТИ СУСПІЛЬСТВО

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз зустрівся із редакторами провідних українських газет та телекомпаній. Зустріч, що відбулася в інформаційному агентстві УНІАН, була присвячена передусім конституційному процесу в Україні і ролі засобів масової інформації у ньому.

Олександр Мороз висловив переконання, що є всі підстави прийняти нову Конституцію парламентом не пізніше кінця червня 1996 року. Він наголосив, що проект, підготовлений ініціативною узгоджувальною групою, істотно відрізняється від внесеного на розгляд Верховної Ради Конституційною комісією, а значить, і того, що обговорюється на місцях і навіть подекуди вже схвалений. Така ситуація, вважає Олександр Мороз, виникла через порушення процедури підготовки Конституції: всенародне обговорення проекту Основного Закону можливе після його схвалення Верховною Радою у першому читанні, що, як відомо, ще не відбулося.

Аналізуючи проект, підготовлений узгоджувальною комісією, Олександр Мороз констатував, що він є прогресивнішим, аніж офіційний проект, але теж потребує подальшого опрацювання. Але вже, зокрема, якісно змінено розділ, присвячений судовій владі, скасовано норму про двопалатність парламенту, поліпшено розділ про місцеве самоврядування. Водночас, підкреслив Голова ВР, майже не змінено розділ, присвячений Президенту України.

(Закінчення на 2-й стор.).

Набули певного досвіду

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз позитивно оцінює рівень співробітництва Світового банку і України. На зустрічі в Києві з главою представництва Світового банку в Україні Даніелем Кауфманом у зв'язку із завершенням його місії О. Мороз сказав, що у співробітництві з цією установою «Україна набула певного досвіду укладення міжнародних фінансових угод, навчилася планувати використання іноземної допомоги і кредитів». О. Мороз відзначив, що Верховна Рада підтримувала проекти Світового банку, що надавались урядом або банківськими інституціями, бо «кожна кредитна угода має бути одним з етапів розвитку, руху країни вперед». «Такий підхід до співробітництва із Світовим банком ми практикуватимемо й у перспективі», — наголосив О. Мороз.

ПЕРВОМАЙ, ПЕРВОМАЙ, кого хочеш, вибирай...

За неофіційними даними, у першотравневому марші від площі Слави взяли участь близько п'яти тисяч чоловік. Прихильники соціалістичного і комуністичного рухів крокували з гаслами, що містили протест проти капіталістичного способу хазяйнування, падіння життєвого рівня тощо. На мітингу трудящих виступив Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. В центрі інтересів держави має бути людина, яка формує владу і має право її контролювати, наголосив він.

А тим часом національно-демократичні сили під гаслом «Незалежній Україні — українську Конституцію» розпочали свою ходу від пам'ятника Т. Шевченку. Представники НРУ, УРП, Конгресу українських націоналістів, Конгресу української інтелігенції, ОУН, УНА та УПА поклали квіти до монумента Кобзаря і вирушили до Софійського майдану. Біля Софії було вшановано пам'ять патріарха Володимира, а потім розпочато мітинг, на якому виступив В'ячеслав Чорновіл.

Живі ланцюги із захисників порядку були напоготові: «аби чого...». Однак на радість нам та Першотравню, усім лівим та правим не сталося ніяких ексцесів. За що Міністерство внутрішніх справ і подякувало киянам.

Офіційно

Центральна виборча комісія по виборах народних депутатів України

Постанова № 249

Київ, 29 квітня 1996 року

Про визнання повноважень та реєстрацію народних депутатів України, обраних на повторних виборах 7 квітня 1996 року

Розглянувши протоколи та інші документи окружних виборчих комісій про результати повторних виборів народних депутатів України 7 квітня 1996 року, а також матеріали перевірок на місцях фактів, викладених у заявах суб'єктів виборчого процесу, щодо окремих порушень Закону України «Про вибори народних депутатів України», Центральна виборча комісія **постановляє:**

1. Відповідно до статей 14 і 44 Закону України «Про вибори народних депутатів України» визнати повноваження та зареєструвати народних депутатів України, обраних на повторних виборах 7 квітня ц.р. (список додається).
2. Опублікувати в газеті «Голос України» список народних депутатів України, обраних на повторних виборах 7 квітня ц.р.

Голова Центральної виборчої комісії І.ЄМЕЦЬ.
Секретар Центральної виборчої комісії І.ЦЕЛУЙКО.

Список народних депутатів України, обраних на повторних виборах 7 квітня 1996 року

БОНДАРЕНКО Володимир Дмитрович; викладач історії та суспільствознавства, член координаційної ради громадського об'єднання «Вибір», позапартійний, проживає в місті Києві, від Ленінградського виборчого округу № 8 (місто Київ).

ЗАЧОСОВ Вадим Олександрович; інженер-радіотехнік, начальник дослідної дільниці відкритого акціонерного товариства «Парус», член Комуністичної партії України, проживає в місті Севастополі, від Нахімовського виборчого округу № 46 (місто Севастополь).

КУЗЬЄВ Василь Антонович; вчитель історії, доцент кафедри українознавства Миколаївського державного педагогічного інституту, член Комуністичної партії України, проживає в місті Миколаєві, від Центрального виборчого округу № 287 (Миколаївська область).

РУДИК Іван Леонтійович; вчений, агроном, інженер-технолог, голова правління агрофірми «Проскурів» (місто Хмельницький), позапартійний, проживає в місті Хмельницькому, від Заводського виборчого округу № 405 (Хмельницька область).

ЧЕРНОВЕЦЬКИЙ Леонід Михайлович; юрист, президент концерну «Правекс», позапартійний, проживає в місті Києві, від Дарницького виборчого округу № 5 (місто Київ).

Постанова № 250

Київ, від 29 квітня 1996 року

Про призначення на 4 серпня 1996 року виборів народного депутата України замість вибулого у Жовтневому виборчому окрузі № 368, Харківська область

Відповідно до статей 14 та 49 Закону України «Про вибори народних депутатів України» Центральна виборча комісія по виборах народних депутатів України **постановляє:**

Призначити на неділю, 4 серпня 1996 року, вибори народного депутата України у Жовтневому виборчому окрузі № 368, Харківська область, замість вибулого народного депутата України Кашлякова Миколи Дмитровича, який помер 8 квітня 1996 року.

Голова Центральної виборчої комісії І.ЄМЕЦЬ.
Секретар Центральної виборчої комісії І.ЦЕЛУЙКО.

Відторгає трубу земля

За оцінкою Штабу цивільної оборони області, — це найбільша така аварія на Луганщині за всі роки. Вранці 4 травня внаслідок зсуву грунту розірвано лінію нафтопроводу Лисичанськ—Тихорецьк в районі селища Гірське. Із труби діаметром 720 міліметрів під тиском 75 атмосфер ударив струмінь нафти. Поряд — у селі Нижнє Попаснянського району — почалася пожежа. Її вдалося ліквідувати. Згоріли 6 будинків і 3 двори. Один чоловік перебуває в реанімації.

Вилилося 500 тонн нафти. Аби вона не потрапила до ріки Сіверський Донець, полк цивільної оборони області швидко спорудив 3 дамби і 2 ловушки для збирання нафти.

Парламентська хроніка

Камінь спотикання — той самий ...

Ранкове засідання 5 травня

За традицією сесія розпочала роботу з «розминки». Але це не були такі собі словесні вправи. І ось чому. Депутати щойно повернулися з виборчих округів, де зустрілися зі своїми виборцями. «Мене запитували: для чого вас, депутатів, ми обирали до Верховної Ради? Адже, наше життя стає дедалі гіршим, а ви нічого реального не зробили, щоб люди відчули хоч якесь полегшення», — сказав у виступі депутат М.Карнаух із Полтавщини.

Про критичне становище у сільському господарстві, коли немає пального, добрив, гербіцидів, запчастин до техніки і нема за що їх придбати, говорили депутати С.Довгань та П.Ківшик.

Депутати М.Кириченко та ряд інших вказували, що так зване всенародне обговорення проекту нової Конституції не відбиває справжніх настроїв абсолютної більшості народу. Промовець поцікавився,чому не виконується постанова Верховної Ради, яка передбачала організацію серії передач по українському радіо з метою всебічного і об'єктивного обговорення проекту, представленого Конституційною комісією.

Депутат Л.Анісімов знов порушив гостру тему: коли, нарешті, буде вироблено дійовий механізм нарахування та виплати пенсій. Обов'язково — з урахуванням робочого стажу.

Потім сесія приступила до обговорення болючого питання — про затвердження Тимчасової спеціальної комісії, з правами головної, з остаточного доопрацювання проекту нової Конституції. Знову воно стало каменем спотикання для депутатського загалу, де в основі рівновіхності було два ключових моменти: що брати за основу для опрацювання — проект, винесений Конституційною комісією, чи й альтернативні проекти; який принцип прийняти для формування складу комісії — пропорційний чи просто представницький (по два депутати від фракції або групи). Дебати навколо формування комісії були дуже гострими. Голосувалося три проекти постанови, і жоден не набрав необхідної кількості голосів, а відтак і чинності. Після чого Олександр Мороз заявив: «Нехай керівники фракцій ідуть, радяться і разом вирішують це питання. Я вас мирити не буду...»

До перерви сесія змогла приступити до розгляду другого питання порядку денного — про проект постанови Верховної Ради України про надання права Кабінетові міністрів на внесення змін і доповнень до ставок акцизного збору.

Іван ДМИТРЕНКО.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Олександр МОРОЗ: Кожне положення нової Конституції має об'єднувати суспільство

(Початок на 1-й стор.).

Незважаючи на недоліки проекту, підготовленого узгоджувальною комісією, Олександр Мороз упевнений, що він «може пройти у парламенті у першому читанні» і після цього доопрацьовуватися.

Однак лишається ще одна нерозв'язана проблема. Для того, щоб Верховна Рада взяла проект за основу, необхідно затвердити склад тимчасової спеціальної комісії, яка офіційно внесе проект на перше читання. Протягом декількох тижнів Верховній Раді не вдається це зробити. Олександр Мороз вважає, що принципи, які відстоюють політичні сили Верховної Ради, є важливими, оскільки від того, як будуть представлені групи і фракції у тимчасовій комісії, залежатиме, які положення будуть проголосовані остаточно комісією, а значить і запропоновані парламенту.

Олександр МОРОЗ припускає, що у разі, якщо проект Конституції, узгоджений усіма депутатськими групами і фракціями, не набере конституційної більшості голосів, але буде схвалений ВР, скажімо, 270 голосами, його можна буде винести на всеукраїнський референдум. Відповідаючи на запитання, яким чином за проект може проголосувати більшість Верховної Ради, якщо на сьогодні парламентську більшість так і не сформовано, Олександр Мороз наголосив, що депутатів має об'єднати прагнення закласти в Основний Закон демократичні засади, відповідно до яких кожна політична сила зможе легітимно прийти до влади і здійснювати цю владу.

У проекті Конституційної комісії є юридичні невизначеності, просто юридично слабкі місця, підкреслив Голова ВР.

Запитання УНІАН:

— Ви противник того, щоб Конституція приймалася на референдумі? Які побоювання за цим стоять? Чи Ви боїтеся, що на референдумі пройде будь-яка Конституція, чи Ви боїтеся, що референдум взагалі може не відбутися?

— Так, люди можуть не прийти. Можуть у частині областей прийти, а в частині — ні. Можуть також в одних регіонах проголосувати «за», в інших — «проти». Суть цього процесу мене дуже турбує, бо добре відомий політичний діяч з вусами казав: «Важливо не те, хто голосує, а хто рахує голоси». Тут, отже, теж є певне застереження. Я не хочу, щоб люди були ображені самими ж людьми. Вони, коли вже голосують, то повинні знати, за що. Я за ці п'ять років прочитав безліч проектів Конституції. І щоб зрозуміти суть, треба все це в комплексі прочитати, збагнути, що за даною літерою чи комою стоїть. Політики, як кажуть, у матеріалі. А пересічний громадянин? Сьогодні, може, дватри відсотки людей знайомі з конституційним процесом. Процес обговорення, організований виконавчою владою, певною мірою привернув увагу до проекту Конституції, але не до його суті. Референдум можна проводити з окремих норм Конституції або з конституційних законів, які можна прийняти після Конституції. Наприклад, про мову. Або якщо Верховна Рада конституційною більшістю прийме Конституцію, тоді затвердити її на референдумі.

Певно, з цим слід погодитися. Звичайно, знайдуться демагоги, які скажуть: «Народові не довіряють, не вірять у нього» і т.п. Але народ на те й обрав депутатів, щоб вони приймали закони, в тому числі й Основний, а не перекладали ці проблеми на плечі виборців, та ще й вдаючись до такого дорогого заходу, як референдум.

Запитання «Голосу України»:

— Олександре Олександровичу, наша газета надрукувала нещодавно статтю професора Сіренка «Громадяни мають право... дихати повітрям». Ми вважаємо, що ця стаття відповідає позиції газети. А йшлося в ній про те, що основні соціальні права громадян у проекті Конституції, поданому Конституційною комісією, нічим не гарантовано, а лише проголошено, декларовано. В цьому зв'язку чи не вважаєте Ви, що найкраще Конституцію для України могла б стати Конституція в своїй основі соціал-демократична, тобто з чіткими гарантіями основних соціальних прав громадян і водночас з повагою до добросовісного власника, до кожного акуратного платника податків? Нам здається, такий проект і, зрештою, такий Основний Закон міг би мати підтримку народу.

— Гадаю, що критика, яка прозвучала у Верховній Раді стосовно II розділу, де йдеться про права людини, права громадян, певною мірою дає відповідь на це запитання. Так, найважливіші соціальні норми треба конкретизувати. Всі соціальні права треба записати як гарантовані. Держава має забезпечити ці права. Освіта, охорона здоров'я, житло, робота — все це має бути гарантовано. Держава не може не дбати про своїх громадян — своїх же платників податків. Вона не може не дбати про створення нових робочих місць, про процвітання вітчизняного товаровиробника, а на цій основі — про забезпечення охорони здоров'я, гідних житлових умов, хорошої освіти для кожного. Оцінка професора Сіренка — не заполітизована і справді близька до позицій соціалдемократії. Згадані ним норми і гарантії близькі й до проекту Християнсько-демократичної партії. Вони, думаю, прийнятні в цілому для України.

Отже, якою бачить нову Конституцію Олександр Мороз? Як наголосив Голова ВР, передусім це має бути демократична Конституція, в центрі якої — людина, права якої захищено і гарантовано державою. Україна, на переконання Голови Верховної Ради, має бути парламентсько-президентською республікою з сильними повноваженнями Президента, Кабінету міністрів, судової влади. Загалом кожне положення нової Конституції має об'єднувати суспільство.

Олександр Мороз також обстоює унітарний устрій держави, але з чітко визначеними механізмами здійснення регіональної економічної політики.

Торкаючись одного із спірних положень — статусу української та російської мов у державі, Олександр Мороз підкреслив: «Ми повинні враховувати, що майже половина громадян держави небайдужа до цієї проблеми».

Олександр Мороз також висловив занепокоєння тим фактом, що сьогодні у засобах масової інформації змішено обговорення конституційних проблем зі змісту проекту Основного Закону на шляхи його прийняття.

Керівників засобів масової інформації також цікавила доля зауважень Президента України до Закону України «Про рекламу». Як повідомив Олександр Мороз, ближчим часом парламент повернеться до цього закону і, очевидно, врахує ці зауваження. На думку Голови ВР, парламент перегляне норму закону, якою цілком заборонено рекламу тютюнових та алкогольних виробів. Водночас Олександр Мороз вважає за доцільне встановити певні обмеження на цей вид реклами, «оскільки іноді її використання недоречне». Глава парламенту назвав «дискримінаційною» норму закону, якою встановлено 15-відсотковий податок на рекламну діяльність. Олександр Мороз вважає, що, переглядаючи цю норму, парламент все ж таки має встановити диференціацію суми податків залежно від належності рекламної продукції, змісту реклами тощо. Пільгові умови, на його переконання, повинні мати вітчизняні виробники реклами і реклама вітчизняної продукції.

За матеріалами інформагентства УНІАН.

Контакти

Добро врятує світ

Український Канів та німецький Фірзен — міста-побратими з багаторічним стажем. Подружитися з канівчанами забажали й сусіди Фірзена — мешканці міста Швальмталь. Тамтешній бізнесмен Рудольф Франкен та його партнери ось уже три роки поспіль опікуються канівською школою-інтернатом для дітей-сиріт і дітей, котрі залишилися без піклування батьків. Над вихованцями школи-інтернату взяли шефство 300 німецьких родин. Кожна з них має свого підопічного, з котрим листується, надсилає подарунки до свят. Коли Рудольф Франкен дізнався, що його названа донька Таня Мороз тяжко захворіла, він негайно приїхав і забрав її до себе на лікування. Так у сім'ї Франкенів з'явилася третя дитина.

Турботами німецьких благодійників вихованці канівського сиротинця добре одягнені, забезпечені шкільним приладдям, іграшками та іграми.

Нині школярі чекають своїх друзів із Швальмталя на свято останнього дзвоника.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

У номер

Мітингували, відпочивали і... працювали

● *Луцьк*

Першотравневі урочистості відбулися біля входу до Центрального парку культури і відпочинку. Це був невеликий мітинг, організований лівими силами, на якому кількісно переважали правоохоронні органи. Присутні закликали до боротьби за свої права, ганили владні структури, висловлювали невдоволення щодо проекту нової Конституції. А неподалік представники правих сил скандували «Ганьба!». Загалом усе було спокійно. Та більшість лучан з самого ранку подалася на села або дачі.

● *Львів*

З нагоди Міжнародного дня солідарності трудящих комуністи й соціалісти Львова зібралися під червоним прапором, з червоними стрічками на грудях біля монумента Слави. Міська влада дала дозвіл на мітинг і забезпечила порядок. Обійшлося без ексцесів. Учасники мітингу критикували Президента і проект нової Конституції, а опоненти вийшли з гаслами «Геть московських імпер-шовіністів зі Львова». Переважна більшість городян цими днями штурмом брала приміські поїзди, аби виїхати на городи.

● *Чернігів*

Профспілки й ліві сили, поклавши квіти до пам'ятника В.Леніну, провели на Красній площі мітинг, на якому висловили солідарність із тими, хто виступає проти обговорюваного проекту Конституції. Крайова організація Руху направила протест Президентові у зв'язку з тим, що правим силам відмовили у проведенні Першого травня у центрі міста обговорення проекту Конституції.

● *Дніпропетровськ*

Весняний настрій тут вдалося створити завдяки тому, що на всі чотири вихідні міська влада виділила додатково понад шістдесят автобусів, відкривши десять спеціальних маршрутів на заміські дачі.

А в самому Дніпропетровську відбулося два мітинги. Біля пам'ятника В.І.Леніну спільно провели мітинг ліві сили і Міжгалузева рада профспілок. Інший мітинг влаштувала крайова організація Руху. Девіз його можна висловити словами «Україні — Конституцію». А завершився він конкурсом знавців дотепних політичних анекдотів.

Зустріч Президента України з футболістами та тренерами київського «Динамо»

Повернення на європейську арену футбольного клубу «Динамо» (Київ) зіграло роль стабілізуючого фактора у нашому суспільстві, сказав під час зустрічі з динамівцями, яка відбулася 4 травня на базі київського клубу у Конча-Заспі, Президент України Леонід Кучма. Він привітав гравців та тренерів з цією подією, відзначивши, що особливо цінує те, що у скрутний для команди час футболісти не залишили динамівський корабель, хоча й одержували вигідні пропозиції з інших клубів.

« Цей успіх нам не подарували, — зазначив Президент. — Він — результат великої роботи, яку провели люди, небайдужі до долі відомого футбольного клубу, зокрема, голова піклувальної ради ФК «Динамо», екс-президент України Леонід Кравчук». Останній, у свою чергу, відповів, що велику роль у позитивному рішенні, прийнятому УЄФА, зіграв також надісланий свого часу у цю організацію лист Леоніда Кучми.

— Ми обидва з особливою пристрастю ставимося до київського «Динамо», — сказав Президент України, який після закінчення зустрічі разом з Леонідом Кравчуком дав інтерв'ю журналістам. — І це об'єднує нас...

У зустрічі взяли участь глава Адміністрації Президента України Дмитро Табачник, міністри України Валерій Борзов, Юрій Кравченко, голова Служби безпеки України Володимир Радченко.

Людмила ВЛАСЮК, Укрінформ.

На знімку: під час зустрічі.

Фото Анатолія БОВТА (Укрінформ).

Премії

Музика майбутнього

ВІДБУЛОСЯ засідання Національного музичного комітету України, на якому обговорювалися кандидатури на здобуття щорічної музичної премії Міжнародної музичної ради ЮНЕСКО.

Національний музичний комітет України, який очолює академік А. Авдієвський, одностайно висунув на здобуття премії ММР/ЮНЕСКО Національну музичну академію України імені П. Чайковського (Київ) та композитора Валентина Сильвестрова (Київ).

Національну музичну академію України імені П. Чайковського засновано 1913 року. Вона підготувала багато лауреатів міжнародних конкурсів і фестивалів, дала Україні і світові славну плеяду професорів та докторів мистецтвознавства.

Музичному світові добре відоме ім'я Валентина Сильвестрова — автора різножанрових творів, яким властиві глибинність, відточеність форм, використання кращих досягнень світового музичного письма і, водночас, збереження національної самобутності музики.

Як відомо, премію ММР/ЮНЕСКО засновано 1975 року для визнання окремих музикантів, груп або музичних інститутів, діяльність яких — відчутний доробок у збагачення й розвиток світової музичної культури.

Правління Національного банку України висловлює глибоке співчуття першому заступникові голови правління Національного банку України В. О. Бондарю з приводу смерті його матері **ОЛЕНИ СЕРГІЇВНИ.**

Убито прекрасну молоду людину

Генеральному прокуророві України
Прокуророві міста Києва
Прокуророві Дарницького району м. Києва

Відкритий лист

студентів юридичного факультету Національного університету імені Тараса Шевченка

20 квітня 1996 року, в суботу, нас приголомшила страшна звістка — нашого товариша, Романенка Сергія, двома пострілами з пістолета було вбито бійцем загону спеціального призначення «Беркут».

Ми знали Сергія протягом чотирьох років зі спільного навчання в університеті.

Це була дуже чуйна, вихована, принципова і доброзичлива людина. Нас вражала його інтелігентність, ввічливість, скромність та бажання прийти на допомогу іншим. **Він постійно займався спортом, не палив і не вживав спиртного.** Його принципове ставлення до себе та повага до інших викликали у нас бажання наслідувати його риси.

Тому нас обурюють навмисно кимось поширені плітки про те, що перед смертю Сергій був у нетверезому стані і нібито своєю поведінкою змусив бійця «Беркута» застосувати зброю та вбити його.

Нас також обурюють поспішні висновки міліцейських чинів про якусь правомірність дій бійця «Беркута».

Ми знаємо, що тільки розпочалося слідство, що тільки з'ясовуються обставини справи, а високий міліцейський чиновник уже оповіщає громадськість, що **вбивство бійцем «Беркута» беззбройної людини є «правомірним». Це є не що інше, як спроба захистити «честь мундира» в найгіршому розумінні цього слова.**

Обурення, викликане у нас заявами міліцейських чиновників, дає нам право просити слідчі органи прокуратури по можливості інформувати колектив студентів юридичного факультету про справжні обставини, за яких загинув наш товариш.

Ми створили ініціативну групу студентів-юристів, якій доручено контакти з правоохоронними органами, пресою та ін. органами, які мають відношення до справи про вбивство Сергія Романенка.

Ми вимагаємо одного — об'єктивності розслідування справи і встановлення істини.

Звернення прийнято на зборах студентів юридичного факультету Національного університету.

Постанова Верховної Ради України

Про деякі питання сплати прибуткового податку з громадян

Верховна Рада України **постановляє:**

1. До прийняття Закону України про прибутковий податок з громадян при визначенні розміру прибуткового податку з доходів учасників бойових дій, інвалідів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, та осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», застосовуються норми статті 23 Закону України «Про Державний бюджет України на 1994 рік».

2. Ця Постанова набирає чинності з дня прийняття.

3. Дія цієї Постанови поширюється на правовідносини, які виникли з 1 січня 1995 року.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ

Київ,
25 квітня 1996 року.

Ультрамарафон фінішував

Міжнародний ультрамарафон «Київ — Славутич-96», приурочений до 10-ої річниці Чорнобильської катастрофи, фінішував наприкінці квітня у Славутичі. 29 надмарафонців з України, Росії, Білорусі пропагували серед населення Чорнобильського регіону здоровий спосіб життя і, зокрема, біг як запоруку виживання в умовах радіаційного впливу.

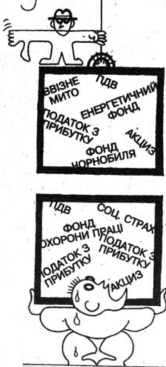
В ультрамарафоні взяли участь працівники ЧАЕС А.Барсуков і Ф.Наумець, а також В.Позняк з Іванкова. Згодом у Чернігові до них приєдналися ще шість. Кращим серед працівників ЧАЕС став В.Сулимов. А всі кубки за перемогу на окремих етапах завоював росіянин А.Кругликов.

Окрім спортивної частини, у програмі були зустрічі з дітьми-сиротами, інвалідами та з малюками з малозабезпечених сімей. Зокрема, спортсмени побували у неврологічному відділенні клінічної лікарні № 1 Києва, в Козелецькій дитячій лікарні, у школі-інтернаті Чернігова, а також у селищах Семиполки, Красилівка.

Коментар

ОБІЦЯНОГО ТРИ РОКИ ЧЕКАЮТЬ

ПОПРИ весняні декларації з боку вищих інстанцій виконавчої влади щодо готовності спростити і вдосконалити систему оподаткування, бюджетні потреби беруть гору, а з ними треба рахуватися.

Отож, відрахування до фондів зайнятості, соціального страхування та Пенсійного фонду провадяться за такими самими нормативами, як і в 1995 році. У формуванні доходної частини бюджету цього року левову частку становитимуть податки. Внески до Пенсійного фонду — 30,5 відсотка, ПДВ — 12,7, внески до фонду Чорнобиля — 7,5, податок з прибутку — 7,2, інші податки — 30,1 відсотка. Збільшуються ставки земельного податку та деякі інші, не зникає можливість впровадження в життя нових платежів.

Єдине, що втішає нині підприємців, це туман законодавчих обмежень на формування фондів споживання (втім, ще не вечір) та відсутність Положення про Фонд розвитку паливно-енергетичного комплексу, яке, в разі своєї появи, обіцяє фактично новий податок у 15 відсотків з реалізації продукції, а практично — величезні штрафні санкції за несплату цього податку.

Отже, залишається сподіватися на якнайшвидше прийняття Верховною Радою в другому читанні Концепції «Основні положення податкової політики», в якій проголошується, що реформи в цій архіважливій сфері завершаться до 1 січня 1998 року, а процедура «введення» нових платежів можлива лише в тому разі, якщо внести відповідні зміни в Закон України «Про систему оподаткування». Згідно з цією Концепцією влада має на меті реформувати передусім ті закони, які є основними джерелами доходів бюджету, регулюючи порядок стягнення ПДВ, прибуткового податку з громадян, акцизних зборів тощо. Планується і запровадження нових податків — на майно підприємств і громадян. Проте, оскільки саме ці закони вважаються вогнищем запеклого протистояння владних та лобістських інтересів, прийняття їх щоразу відкладається на майбутнє. Згадати хоча б розгляд законопроекту про ПДВ і непорозуміння з приводу бази оподаткування. А тим часом, на думку багатьох спостерігачів, в цьому документі пропонувався чіткий і зрозумілий механізм щомісячного відшкодування з державного бюджету сум перевищення ПДВ, сплачених підприємствами у складі матеріальних витрат, над сумами податків, отриманих підприємствами у складі ціни від реалізації продукції. В тому числі — під час експорту.

Отже, що на сьогодні маємо? ПДВ, який за ПДВ ніхто не сприймає. Податок з прибутку, якого здебільшого нема. Ввізне мито, яке гальмує розвиток ділової активності, скорочує бюджетні надходження. Силу-силенну відрахувань. А ще — обіцянки створити в Україні впорядковану та ліберальну систему оподаткування до 1998 року. Що посіяли, те й пожинаємо: в першому кварталі бюджет одержав лише 17 відсотків доходів від річних призначень.

Сергій ВЛАД.

Щоб споживати, треба заробляти

КІРОВОГРАДСЬКА швейна фабрика «Зорянка» у недалекому минулому була процвітаючим підприємством. Вона й нині тримається «на плаву». Але вже немає можливостей утримувати власні об'єкти побутової сфери, щедро, як колись, дбати про здоров'я, відпочинок своїх трудівників, допомагати пенсіонерам.
Які ж проблеми виникли з формуванням фонду споживання?
— запитую у головного економіста фабрики Людмили Таранець.

— Особливих проблем немає, вони такі самі, як і скрізь у країні. Щоб споживати, треба заробляти, реалізовувати продукцію і мати прибуток. А який у нас прибуток, коли за минулий рік на зароблений карбованець змушені були перерахувати 1,2 карбованця податків? Їх у нас аж 15 видів.

— Фантастично! Як ви виживаєте в таких умовах? Адже не тільки людям зарплату треба платити, а ще й утримувати дитсадок, гуртожиток, їдальні допомагати...

— Прагнемо вижити, хоч стає дедалі важче. Продукція наша, ви знаєте, має й тепер попит. Вона не гірша, а часом навіть краща від того імпорту, яким нині забиті ринки. А ось купівельна спроможність населення майже на нульовій позначці. Заводи стоять, зарплату дають таку, що на харчі не вистачає, не те що на пальто чи сукню. Ми викручуємося завдяки тим запасам товару, що залишився з минулого року. Із платнею затримок майже немає, а ось підтримувати об'єкти соцкультпобуту вже не до снаги. Дитсадок передали комунальникам. Гуртожитку виставили вимогу заробляти гроші власноруч, а не сподіватися на підтримку. У нас мешкають не лише швейники, а й учителі, студенти. Виділили кілька кімнат для міні-готелю. Зі своїх беремо менше, а в інших плата за проживання на рівні, встановленому міськвиконкомом, — 1.200 000 карбованців щомісяця. Все ж таки набагато дешевше, ніж у звичайному готелі.

Їдальня потрапила в такі умови, що змушена теж заробляти сама. Дотації майже немає, отож дівчата печуть пиріжки, булочки, розносять по цехах, виходять з лотками до нашого фірмового магазину, на зупинку тролейбуса. Отак і живемо, а як буде далі — невідомо. Бо якби там, «на горі», думали про вітчизняного товаровиробника, ситуація була б інша. А так душать податками, створюють таку ситуацію, що вижити просто неможливо. Дедалі дорожчають газ, опалення, електроенергія.

— Але все ж таки ви працюєте, продукція надходить у торгівлю, чув, навіть з німецькою фірмою налагодили співробітництво, вироби «Зорянки» продають у Європі, Скандинавії...

— Іншою бідою, поряд з податками, є розлад фінансової системи, необов'язковість клієнтів у розрахунках. Нам нині винні понад 56 мільярдів карбованців за виготовлений одяг. Ми роздали його в усі області України, крім Львівської та Івано-Франківської. А ось одержати зароблене не можемо, бо торгівля маніпулює коштами, як заманеться. Проконтролювати це важко, хоч і постійно розсилаємо гінців «вибивати» свої гроші з боржників.

Звісно, є відповідний указ Президента про передоплату, але діє він не в інтересах виробника. Нам без грошей, без передоплати ні матеріалу, ні фурнітури ніхто не дає, а торгівля для закупівлі цього грошей не має. Ставить умову: продамо — тоді заплатимо. Доводиться такі умови приймати.

— Що ж робити, аби виправити ситуацію?

— Створити такі умови, які стимулювали б вітчизняного товаровиробника. Заробити ми вміємо, але коли дають можливість заробити.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Помилка в дев'ять мільярдів

У всьому цивілізованому світі сплата податків — святий обов'язок кожного громадянина, а сам податковий інспектор — завжди правий і поза підозрою, як дружина Цезаря. Згадаймо, який гучний скандал зчинився у США, коли Біллу Клінтону та його дружині нагадали про «гріхи молодості», пов'язані саме із сплатою податків. Виховані в шанобі до податкових служб, громадяни Заходу, напевне, отетеріли б, якби дізналися, що в Україні податкова служба «помилилася» приблизно на дев'ять мільярдів карбованців і, до того ж, вилучила ці кошти не у якогось промислового чи торгового гіганта, а в лікувальної установи — Трускавецького санаторію «Каштан». Якби ж то справді податковий інспектор — молодий, недосвідчений — щиро помилився, а відтак за підказкою старших товаришів виправив помилку. Буває, вчимося...

Головний лікар санаторію «Каштан» Адам Гела сподівався, що помилки державної податкової інспекції Трускавця буде виправлено мирним шляхом. Спочатку вдався до просвітницької діяльності. Досконало вивчивши податкове законодавство та інші правові акти, проконсультувавшись із фахівцями, він спробував листами і виступами в засобах масової інформації довести до відома місцевих службових осіб таке: «Чи можна хвору людину, яка є головним об'єктом у лікувальному закладі, вважати продуктом чи товаром? Податкова інспекція не визнає статусу санаторію як лікувального закладу охорони здоров'я, який субсидується за рахунок коштів державного бюджету (фондами соціального страхування і Чорнобиля) і оподатковує санаторії як госпрозрахункові об'єкти...»

Протягом 1995 року податкова інспекція Трускавця стягнула із санаторію «Каштан» 3 729 869 000 карбованців санкцій, а потім іще 5 527 221 000 карбованців за порушення податкового законодавства, порядку ціноутворення. Звертання до керівництва податкової інспекції Львівської області успіху не принесли. У першій і другій справах дії ДПІ по місту Трускавцю були кваліфіковані як правомірні. Коли мирні шляхи було вичерпано, адміністрація санаторію «Каштан» після кваліфікованої аудиторської перевірки, здійсненої кандидатом економічних наук Валерієм Каспруком, звернулася до Арбітражного суду Львівської області і виграла обидві справи. Гроші вже почали надходити на рахунок санаторію.

Процитую рішення суду щодо першої штрафної санкції: «... Порушенням названо недотримання положення про бухгалтерський облік, положення про бухгалтерські звіти і баланси, заниження ціни реалізації і створення зайвих фондів тощо. Однак, по-перше, порушення зазначених правил бухобліку, звітів і балансів не є порушенням податкового законодавства і за це не передбачено фінансові санкції. Крім того, в акті відображено як порушення витрати на вивезення сміття, ремонтні і будівельні роботи, створення резервів на ремонт основних засобів і фондів для відшкодування затрат. Зазначене не заборонене законом і не є порушенням податкового законодавства...»

Таке «маленьке непорозуміння» сталося не лише із санаторієм «Каштан», а й з іншими також. До слова сказати, головному лікареві базового санаторію «Каштан» не просто було відшукати фахівця для провадження цих справ у судовому порядку. Деякі вчені мужі, до яких він звертався, робили великі очі: мовляв, податкову інспекцію краще не чіпати. А одна висока службова особа в регіоні, яка відповідає за дотримання законності, поспівчувала Адамові Гелі: «Ви навіть собі не уявляєте, яких ворогів ви нажили».

—Я маю дуже «широкі плечі», — усміхається у відповідь доктор. — Перше плече — компетентність, друге — закон.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Трускавець—Львів.

Ви запитували

Які пільги мають фермери?

ОПОДАТКУВАННЯ прибутків новостворених селянських (фермерських) господарств здійснюється відповідно до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств».

Стаття 5 цього Закону звільняє підприємства від сплати податку з прибутку, одержуваного від виробництва сільськогосподарської продукції та продукції її переробки на власних переробних потужностях. Цю пільгу мають і міжгосподарські підприємства. Але стягується податок з прибутку одержуваного від квітково-декоративного рослинництва, виробництва спирту, лікеро-горілчаних виробів, пива, хутряних та тютюнових виробів, виноматеріалів, крім тих, що реалізуються для наступного перероблляння.

Селянське (фермерське) господарство зобов'язане вести бухгалтерський облік результатів своєї роботи за господарський рік (ст.24 Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про селянське (фермерське господарство»).

КУРСИ ВАЛЮТ	КУПІВЛЯ			ПРОДАЖ		
	USD	DM	RUR	USD	DM	RUR
Запоріжжя	186-187	124-125	35-36	189-191	128-129	38
Кіровоград	180	122	35	185	125	37
Полтава	185	126	36	192	131	39
Чернігів	189	125	37	193	130	38
Рівне	193	126	36	195	131	39

ОСНОВА ПРАВДИ НАШОЇ

Пишемо нову Конституцію України

МОВА про Конституцію України, власне, про її останній проект у редакції від 24 лютого 1996 року. Містка, гуманітарно виразніша й точніша за науковий термін публіцистична фраза «наша правда» (згадаймо Шевченкове: «...в своїй хаті своя правда, і сила, і воля») займає місце юридичної формули «наше право».

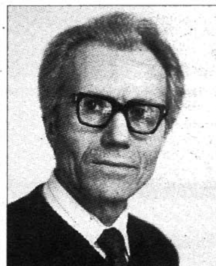
Є три суб'єкти «нашого права» — людина (громадянин), народ (суспільство) і нація. Конституція як основний закон країни (суспільства) має забезпечити фундаментальні права людини, народу і нації. У такій площині лежить принципова оцінка проекту Конституції.

Здається, права людини проект Конституції забезпечує повною мірою, принаймні, юридичних та світоглядних підвалин для виникнення непорозумінь і протистоянь між громадянином і суспільством він не закладає.

Права народу — це головна сфера відносин між гілками влади, між законодавчою та виконавчою владами (до виконавчої віднощу і судочинство), ширше — між представницькою та безпосередньою формами демократії. З цього погляду проект Конституції містить багато сумнівних положень. І дискусії викликав саме цей його аспект.

Права нації зосереджуються навколо питання про суб'єкт національно-політичного, державного самовизначення. Тут міститься фундамент національних проблем суспільства і критерій справедливого їхнього розв'язання. Ідеологічним підгрунтям сучасної світобудови є принцип загальнолюдський — права людини і національний — право націй на самовизначення, яке здійснюється у формі національної держави. Суперечність між правами людини і правами нації позірна, вона існує лише як чинник політичної боротьби, адже безнаціональних, позаетнічних людей не буває, і протиставлення прав людини, як нібито вищого права, праву націй на самовизначення, начебто вторинному, означало б не що інше, як позбавлення цілої нації людських прав — права її членів (права людини!) бути самими собою і самим розпоряджатися власною долею.

Щоб побачити, про що йдеться, зіставимо преамбули двох останніх редакцій проекту Конституції України. В обох редакціях суб'єктом конституційного самовизначення є «український народ» — громадяни України усіх національностей». У редакції від 23 листопада 1995 року цей «народ» затверджує Конституцію України, «виражаючи свою суверенну волю, спираючись на багатовікову історію національного державотворення, здійснюючи своє право на самовизначення...» Чиє, якої «національності» державотворення і право на самовизначення? Не визначивши чітко суб'єкта державотворення і вдавшись до двозначних публіцистичних формулювань, автори цієї редакції проекту створюють дуже серйозні, фундаментального характеру правові колізії в теорії і на практиці. За юридичною логікою документа виходить, що історичне право на свою національну державність в Україні мають росіяни як громадяни нашої країни (нині це одна з провідних імперських російських ідей), угорці (такі претензії також можна почути), румуни (сьогоднішні українсько-румунські міждержавні колізії загальновідомі) тощо.

Не треба пояснювати, до чого призвело б узаконення таких і подібних до них національно-політичних претензій і розрахунків.

Творці проекту Конституції у редакції від 24 лютого 1996 року, уточнивши, що «український народ» (у новому, розширеному, значенні цього поняття) «виражає свою волю, спираючись на багатовікову історію **українського** державотворення і на підставі здійсненого **українською нацією права на самовизначення»** (підкр.мої), вдало вийшли з ситуації, відновивши історичну справедливість щодо українців.

На жаль, цей справедливий принцип історичних прав українців на свої етнічні землі витриманий у проекті Конституції не послідовно. Це стосується передусім питання про статус мов і територій (регіоналізації України).

Знову йдеться про справи основоположного характеру. Річ у тім, що населена людиною Земля — фізично обмежений простір, і він поділений, а наділи ці мають своїх історичних господарів, які виступають власниками своїх етнічних земель. Сучасна Українська держава будується на українських етнічних землях. З цього фундаментального факту випливають права українців як корінного народу (це поняття і міжнародного права) і права інших етносів як національних меншин українського суспільства. Через те ми говоримо — і справедливо говоримо! — про Українську державу як державу національну.

У сфері мовній неподільність історичних прав українців на свої етнічні землі (винятком є лише Крим, де ми ділимо історичні права з кримськими татарами) відбивається у статусі української мови як мови державної. Обидві зазначені редакції проекту Конституції України зафіксували цю справедливу норму, але редакція від 24 лютого ц.р. — послідовніше, бо вона ототожнює поняття мови «державної» та «офіційної» й усуває можливість політичних спекуляцій на цьому грунті.

Однак принцип не витриманий послідовно. Обидві редакції проекту (частина статті 10-ї) припускають можливість уживання в **офіційній** сфері суспільної діяльності «поряд із державною мовою» мов національних меншин у місцях їхнього «компактного проживання». Що це означає теоретично і на практиці? Не що інше, як те, що такі мови етнічних меншин у своїх локальних межах стають **державними** мовами, і українці, що мешкають на відповідних територіях, юридично зобов'язані знати їх і користуватися ними, отже, обмежуються їхні законні історичні права на свої етнічні землі, обмежується право української нації на державне самовизначення. Місце в конституційному праві України окремих мов національних меншин, скажімо, російської, угорської чи румунської, «поряд із державною мовою», не кажучи вже про статус російської мови як офіційної в Україні, означало б запровадження елементів російської (угорської, румунської) державності на території України. У такому разі політична стабільність в Україні була б під загрозою. Посилання наших опонентів на факти наявності в деяких країнах двох чи кількох офіційних (державних або «офіційних» і «державних») мов цілком спекулятивні і не витримують наукової критики.

Так само з федералізацією України. Скрізь, де існують федеративні держави, вони виникали як наслідок об'єднання державних утворень одного етносу (Німеччина) або земель, населених різними етносами (Швейцарія). А нам пропонують роз'єднати одне етнічне ціле — українські землі в межах нинішньої Української держави.

Проект Конституції України, який нині обговорюється Верховною Радою, чітко й однозначно визначає Україну як унітарну державу (стаття 2 розділу І). Але водночас він закладає в конституційне право країни і протилежний принцип — регіоналізацію, практично федералізацію, держави. Носієм і символом такої ідеї є положення про двопалатний парламент. Воно оживлює і юридично підкріплює обстоювану деякими політичними силами суспільства ідею федеративно-земельного устрою України. У цьому суть, а не в тому, що десь у світі є унітарні держави з двопалатним парламентом.

Нарешті про термінологію. Чи вона адекватна правовим основам документа? Маю на увазі принципи суб'єктивності державотворення. Основною тут є сфера, яка обіймає два аспекти історичного процесу — державне самовизначення і конституційне самовизначення. Якщо з визначенням суб'єкта в першому випадку проблем нема (тут твердо закріпилося поняття «українська нація»), то із позначенням українського суспільства як природної цілісності, органічної людської спільноти (в ідеї та перспективі, бо нині наше суспільство ще не таке) виникають серйозні труднощі. «Декларація про державний суверенітет України», прийнята Верховною Радою УРСР 16 липня 1990 року, для другого означення пропонує термін «народ України», залишивши за поняттям «український народ» суто традиційний історичний зміст — як назва і самоназва українського етносу. Отже, формула «український народ» ставала тотожною «українській нації», її синонімом. Одначе за цих умов залишилася не розв'язана серйозна проблема індивідуальної та колективної самоназви людей з погляду їхньої належності до певної країни. Вибору тут нема: така самоназва збігається з назвою країни, хоча остання не конче збігається з іменем корінного народу. Світова практика щодо цього різна.

Для України придатний лише «французький» варіант: громадяни України всіх національностей — «українці». Звідси логічно випливає, що й назва їх як спільності, як цілісного суспільства має бути не «народ України», а «український народ». Ця формула справедливо вказує на етнічну основу спільності і на перспективу етнічної консолідації суспільства, що зовсім не цілісне нині (а це стан ненормальний). Її й використано в останньому проекті Конституції України. Преамбула Конституції, поставивши поняття «український народ» у належний ідейно-правовий контекст, закріплює, поруч із традиційним, його новий, широкий зміст, не порушуючи історичні права українців (етнічних українців), української нації. Хоча мав рацію і Володимир Дорошкевич, автор «конституційної» (тобто про Конституцію) статті в «Голосі України» за 9 квітня ц.р., котрий пропонував точніше визначення українського народу: «Ми, український народ — сукупність громадян України всіх національностей, основу якої складає українська нація...» Таке уточнення справді не зайве.

В ім'я майбутнього держави, в ім'я корінних інтересів усіх її громадян маємо прийняти таку Конституцію України, яка була б вільна від тимчасових, кон'юнктурних політичних розрахунків і стала б надійною основою наших фундаментальних прав, справді основним законом народу нашого.

Юрій БАДЗЬО, науковий співробітник Інституту філософії НАН України.

Думки з приводу

Нема реклами — нема й вибору та орієнтації

ЗАКОН про рекламу внесено на розгляд Верховної Ради України у зв'язку з тим, що Президент Леонід Кучма наклав вето на цей документ, попередньо провівши консультації, зокрема, і з представниками засобів масової інформації. Якої ж думки про законопроект самі депутати?

Володимир ГОЛОВКО, група «Реформи»:

— У тому, що законопроект про рекламу вийшов незрілим, є й вина Комісії законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації. Вона повинна була попрацювати з депутатами. Бо структура законодавчої влади така, що не кожен депутат має можливість вивчити і вникнути в усі тонкощі проблеми, знати її досконально. У цьому й біда. А депутати, котрі відповідають за цей процес, недостатньо роз'яснили всім колегам, де в цьому законопроекті можуть бути закладені пастки, як може статися задушення преси в чиїхось інтересах: чи в політичних, чи в економічних. У нас є ліве крило, є проросійські депутати, котрі найчастіше для утвердження своїх ідей виступають за те, щоб у незалежній державі все було гірше. А некомпетентність більшості дала змогу проголосувати за такий сирий законопроект. А може, це сталося через добрі наміри: проти реклами тютюну й алкоголю виступає Комісія з питань охорони материнства і дитинства. І якщо проголосувати проти, то виборці можуть зрозуміти так: ви проти здоров'я, проти дітей, ви за те, щоб спиртне рекламувалося. А заборона нагадує старі часи горбачовського указу про заборону спиртного. Нині треба, щоб Комісія законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації провела активну роз'яснювальну роботу у фракціях, групах, комісіях, щоб депутати підтримали ті зауваження, котрі Президент висловив до цього законопроекту. І зняли ярмо і кайдани з ніг преси.

Віталій ШЕВЧЕНКО, фракція Народного Руху:

— Нині приємно говорити про те, що Комісія законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації вже розглянула позиції вето Президента і погодилася з усіма без винятку. Це свідчить про те, що справді в цьому законопроекті нема ніякої політики. Він має суто економічне значення. Однак я передбачаю, що, коли цей законопроект проходитиме на сесії, то якраз політичного прочитання не уникнути. Якщо з приводу скасування отих п'ятнадцяти відсотків відрахувань за подання реклами дебатів не буде, з позицією Президента всі погодяться, то в питанні щодо мови реклами можуть виникнути суперечності. Ми посилаємося на різні законодавчі акти кількарічної давності, а там це не виписано. І тут, мабуть, не треба бути таким категоричним Президентові. Я згоден з відхиленням позиції, яка прийнята з подачі Комісії з питань культури і духовності про те, що вся реклама має бути державною мовою. Однак варто було б усе розписати й узаконити, незалежно від видів реклами. Крім того, другий пункт щодо мови реклами, в якому перелічено принципи реклами, як, приміром, об'єктивність, достовірність тощо має бути доповнений положенням про використання української мови. Як принцип це має бути. Йдеться про принцип, а не про пряму норму, яка на все поширюється. І ця позиція мала б залишитися. А надалі все це треба врегулювати.

Можуть виникнути дебати — і не економічні, не політичні, а демагогічні — щодо реклами тютюну й алкоголю. Заборона звучить красиво, а логіки немає. З нашими прозорими кордонами і втратою контролю над інформаційним простором з боку нашої держави. Заборона такого виду реклами негативно позначиться лише на матеріальному становищі засобів масової інформації України. Зрештою, якщо підемо шляхом прямих заборон, економічно втратимо багато. І втратить навіть той чоловік, який курить і вживає спиртне. Він перейде на сурогати. Бо там, де немає реклами, немає вибору й орієнтації.

Записала Світлана ПИСАРЕНКО.

Соціальне партнерство: яким йому бути?

НАЙБЛИЖЧИМ часом Верховній Раді України доведеться розглянути пакет важливих законопроектів про працю — спочатку «Про соціальне партнерство», потім «Про трудові конфлікти» і зрештою — «Про профспілки». З їх прийняттям пов'язані надії трудящих на демократизацію профспілкового життя й управління виробництвом, на поєднання гнучкості ринку праці з соціальним захистом робітників та службовців.

Беручи до уваги те, що за ринкової економіки товаром є і продукт людської праці, і сама праця (тобто робоча сила найманого робітника), закони про соціальні відносини у сфері виробництва визначають не лише «правила гри» на ринку праці, але й долі мільйонів людей. Це покладає особливу відповідальність на депутатів Верховної Ради за зміст вищезазначених законів.

З огляду на це викликає здивування запропонована черговість розгляду згаданих законопроектів. Прийняття їх у такому порядку суперечить елементарній логіці й рівнозначне тому, коли поставити віз попереду коня. Безперечно, законотворчу роботу в цьому напрямі необхідно здійснювати у зворотній послідовності.

Щонайперше доцільно закріпити «тріаду» профспілкових прав (на об'єднання у профспілки, на укладення колективного договору і на проведення страйку) у Законі «Про профспілки». Потім визначити засоби, форми і методи розв'язання трудових конфліктів. І лише потім перейти до пошуку «формули» соціального партнерства: хто, з ким і як може співробітничати.

На жаль, у розпорядженні депутатів України сьогодні є тільки один із трьох перелічених законопроектів — «Про соціальне партнерство». У ньому передбачено створення постійно працюючих органів — галузевих, регіональних і територіальних рад соціального партнерства. На них покладено великі надії в регулюванні трудових відносин і конфліктів. У поданні Кабінету міністрів України з цього приводу зазначено прямо: «Планується, що ці органи саме і будуть надійною перешкодою для тих, хто віддає перевагу силовим методам, не бажає поважати та розуміти позиції інших сторін».

На основі цього «плану» складається враження, що теорію і практику соціального партнерства підмінено доктриною «злочинної змови», яка панувала у регулюванні праці на Заході в період дикого капіталізму. Завдання нашого уряду і парламенту полягає саме в тому, щоб створити надійний механізм контролю за виконанням прав, а не «надійні перешкоди» на шляху до їх реалізації.

У поданому законопроекті метою соціального партнерства проголошено соціальний мир. Далі йде надто довгий перелік засобів досягнення поставленої мети. Але там не згадано, що загальний міцний мир, за визначенням Статуту Міжнародної організації праці, «може бути встановлений тільки на основі соціальної справедливості». З цього випливає, що без соціальної справедливості не може бути й соціальної відповідальності у тому значенні, як її розуміють архітектори даного законопроекту.

Відомо, що соціальне партнерство — це дуже специфічна форма соціальних відносин між трьома головними суб'єктами ринкової економіки. Такими є наймані робітники, підприємці і держава.

«Трипартизм» зведено до тристороннього пошуку переходу від «конфліктного суперництва» до «конфліктної співпраці». Останнє можливе тільки на шляху просування до утвердження принципів соціальної справедливості, але не виключає неминучості конфліктів у сфері виробництва.

Найвитонченіші моделі соціального партнерства, як свідчить західний досвід, не можуть зупинити прагнення трудящих до соціальної справедливості. Ключ до розв'язання цієї проблеми — у демократизації управління виробництвом. З цього і слід виходити, приймаючи закон України «Про соціальне партнерство». А в ньому накладено табу навіть на згадку таких «крамольних» категорій, як «робітничий контроль», «промислова демократія», «співучасть в управлінні», «демократія на робочому місці» тощо.

Готовність можновладців піти на визначені обмеження своїх прав у прийнятті рішень уможливлює соціальне партнерство як метод компромісу. Цим визначено не лише стійкість співробітництва праці й капіталу в окремих конкретних економічних і соціальних питаннях, а також межі участі в них профспілок.

Наївно чекати, що соціальне партнерство, засноване на елементах соціальної справедливості і промислової демократії, може бути подарунком для трудящих як манна небесна. За нього потрібно поборотися. Досягти його можна лише тоді, коли ініціатива і натиск «знизу» зустрічає розуміння і підтримку «зверху».

Найвизначніше завоювання західних профспілок після другої світової війни — це «Закон про участь працюючих з найму в наглядових радах і правліннях підприємств гірничої промисловості і чорної металургії». Його було прийнято бундестагом ФРН 21 травня 1951 року. У ньому закріплено паритетну участь трудящих у наглядових радах на підприємствах, де є більш як 1000 зайнятих.

Ради беруть участь у призначенні рад керівників і здійснюють контроль за їхньою діяльністю, призначають «директорів із робітників» у правління акціонерними товариствами. Загалом наглядових функцій рад зведено до схвалення, обмеження або несхвалення рішень менеджменту, його пропозицій щодо капіталовкладень, розподілу прибутку, придбання або відчуження власності, бюджетних і фінансових доповідей.

Цілком очевидно, що запровадження аналогічної системи контролю в Україні, якщо не виключило би, то хоча б обмежило директорське свавілля на підприємствах, де робітників і службовців тримають на голодному пайку, місяцями не видають заробітну плату, але знаходять кошти для закордонних вояжів адміністрації, придбання іномарок та інших предметів розкоші.

Закликаючи повернутися до «лона світової цивілізації», до інтегрування у європейські структури, певні сили, які надбали політичний капітал у боротьбі проти командно-адміністративної системи, тепер удають, що їм нічого невідомо про демократичний контроль над виробництвом на Заході. У цьому зв'язку вважали б за доцільне нагадати всім, хто взявся на побудову правового громадянського суспільства, що в сучасному світі праці приваблюють чотири основні стратегії демократизації виробництва.

«Німецько-австрійська» модель ґрунтується на інституціоналізації участі представників робітничих колективів і профспілок в органах управління підприємств. В основі «романської моделі» — впровадження стратегії робітничого контролю. «Британська модель» має на меті утвердження принципів «промислової демократії» за поєднанням елементів робітничого контролю і співучасті в управлінні на рівні компаній. «Скандинавська модель» робить основний наголос на розвиток «демократії на робочому місці» і «соціалізації» прибутків.

А «українська», якщо її прийняти у пропонованому вигляді? У ній виключено можливість робітників і службовців мати реальний вплив на вироблення економічної та соціальної політики держави. У ній виключено можливість участі представників робітничих колективів у процесі прийняття рішень з основних питань виробництва. У ній виключено можливість розширення прав трудящих у сфері управління виробництвом. У ній немає системи гласності і контролю за діяльністю рад соціального партнерства на всіх рівнях. У ній немає системи звітності представників профспілок про свою роботу у складі цих рад і порядку їх скликання.

Цілком зрозуміло, що прийняття Закону України «Про соціальне партнерство» в такому вигляді сприяло б закріпленню монополії панівного класу на розв'язання принципових виробничих питань. Мало того, воно поклало б тягар відповідальності на трудящих за рішення, які приймають без їх участі або проти їх волі та вимог. З другого боку, відсутність чітких контрольних механізмів у проекті закону, що розглядається, могло б призвести до підкупу окремих представників профспілок у радах соціального партнерства з боку великого бізнесу і мафіозних кланів.

В історії міжнародного профспілкового руху є немало таких прикладів — від інтеграції профспілок у капіталістичну систему до зрощення продажної профбюрократії з організованою злочинністю. Не застраховані від ураження синдромом корупції і нинішні профлідери України. Щоб упевнитися в тісному переплетінні інтересів приватного підприємництва і профспілок, достатньо поглянути на штаб-квартиру Ради Федерації незалежних профспілок України.

Останніми роками Будинок праці на Хрещатику перетворився на місце численних «шопів» та ділових контор з іноземними назвами. Досить символічне те, що сьогодні його фасад прикрашає вивіска агенції нерухомого майна «Янус» (поки що дволикий).

Не таїна, що ринкові «реформи» в Україні почалися з ліквідації й демонтажу органів народного й робітничого контролю. Народні депутати України покінчили з ними одним ударом як з «реліктами соціалізму». Отже було дане «зелене світло» і відкрито шлях до реалізації стародавнього, як світ, гасла: «Здобуте дістається переможцю!». У результаті «маємо те, що маємо»: тотальну прихватизацію загальнонародної власності і масову пауперизацію населення країни, правовий нігілізм і беззаконня, що вражає масштабами навіть іноземців.

Цілком зрозуміло, що у приборканні процесу корупції і розкладу «демократії» без демосу не обійтися. У розв'язанні цього завдання могла б зіграти важливу роль демократизація профспілкового життя й управління виробництвом, у тому числі у рамках соціального партнерства. Однак поданий проект закону України не залишає сумніву в тому, що ні держава, ні роботодавці не зацікавлені у залученні трудящих до наведення порядку у власному домі. Їх цілком задовольняє запрошення профспілок до співробітництва як молодших партнерів, пристосування організацій трудящих до обслуговування інтересів бізнесу.

Такий висновок випливає із положення законопроекту, що розглядається, про те, що «предметом соціального партнерства є узгодження інтересів сторін соціального партнерства з питань забезпечення свободи асоціацій, об'єднань...» Про яке рівноправ'я сторін може йтися, якщо профспілки, покликані представляти й захищати інтереси трудящих, мають «узгоджувати» право на своє власне існування з сильними світу цього, із стовпами великого бізнесу.

У державах, що претендують на назву «демократичні», «тріада» профспілкових прав закріплюється в конституційному порядку. У конституціях багатьох західних країн у такому самому порядку закріплюється і право трудящих на демократичний контроль за виробництвом.

Як свідчить досвід країн Західної Європи, соціальне партнерство розпочинається з рівня підприємств і ґрунтується знизу догори, але український варіант трипартизму претендує на особливу самобутність та оригінальність.

Авторському колективу з підготовки законопроекту «Про соціальне партнерство» дісталося непросте завдання: завершити будову, розпочату іншими, звести поверхи, яких не вистачає, під готовий дах. І тим паче в них був реальний шанс упоратися з проектним завданням, якби вони цілком не проігнорували думки з цього приводу Президента України Л. Кучми, висловлені у відомій доповіді «Курсом радикальних економічних реформ», поданій Верховній Раді України в жовтні 1994 року.

У ній, зокрема, підкреслювалося: «З метою сприятливих умов для успішної реалізації всього комплексу соціально-економічних перетворень Президент України ініціюватиме проведення ділової політики соціального партнерства, конструктивного співробітництва і узгодження шляхом діалогу інтересів виробників, підприємців і держави».

Незважаючи на те, що в доповіді Л. Кучми головний наголос зроблено на конструктивне співробітництво праці з капіталом, там визначається важливість «**діалогу виробників** (підкреслили ми), підприємців і держави» у розв'язанні всього комплексу соціально-економічних проблем. Тлумачні словники української мови однозначно визначають «виробничника» як «працівника, котрий є безпосереднім учасником виробництва». На жаль, доводиться констатувати, що саме виробничникові, цьому найбільш знедоленому суб'єкту ринкових стосунків, не знайшлося місця в передбачуваній структурі трипартизму.

Підміна представництва виробників представництвом профспілок у рамках взятого курсу на «конструктивне співробітництво» трьох сторін не передбачає нічого доброго мільйонам простих трудівників. Особливо в умовах прийняття рішень простою більшістю, а не консенсусом, відсутності гласності в роботі органів соціального партнерства і звітності представників профспілок про свою діяльність перед рядовими членами, як це передбачено в поданому законопроекті. Заснування досить закритої антидемократичної системи трипартизму приховує наслідки небезпечного укладення «полюбовних угод» з профбюрократією, з великим бізнесом і державою за спиною робітничого класу, позбавленого права участі в управлінні.

Це прямий шлях до скочування профспілкового руху на позиції ділового юніонізму і гомпресизму, до перетворення профспілок «в ділові підприємства», що спеціалізуються у сфері торгівлі робочою силою, маніпулювання організованою працею.

В країні із соціально орієнтованою ринковою економікою, як правило, перевагу надають «соціальному юніонізму». Останній не обмежується у своїх вимогах добавкою «цента до долара» або «копійки до карбованця», а займає активні, наступальні позиції у боротьбі за демократизацію соціального і економічного розвитку суспільства, за втілення в життя принципів «співучасті» в управлінні виробництвом.

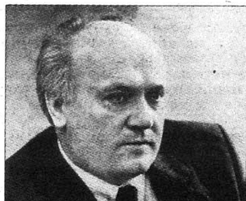
Проголосивши «новий курс», Л. Кучма запевнив Верховну Раду і народ України в тому, що «Президент України виступатиме за всебічну підтримку і підвищення ролі профспілок у всіх сферах громадського життя, і насамперед соціально-економічної політики». В цьому контексті завдання розробників законопроекту «Про соціальну політику» полягало в тому, щоб перевести цю декларативну заяву на мову конкретної політики, у площину практичних дій. Але вони не лише не впоралися з цим завданням, а й звузили сферу трипартизму до погодження інтересів сторін у сфері соціально-трудових відносин. Отже, перша спроба в пакеті законів про працю не була вдала.

Заради справедливості треба визнати, що поєднати політику соціального партнерства з практикою соціального дарвінізму, що насаджується в Україні, практично неможливо. В основу її покладено антигуманний, антидемократичний принцип: «Виживають в умовах ринку найбільш сильні і пристосовані». На цьому ґрунті навряд чи вдасться звести будівлю трипартизму. Як відомо, сильний із слабким, ситий з голодним не партнерствують. І навряд чи вони полюблять одне одного навіть у разі парламентської легітимізації їхніх відносин.

На нашу думку, розгляд проекту закону України слід відкласти до кращих часів. У крайньому разі доти, доки можновладці в Україні перейдуть від політики і практики соціального дарвінізму до дотримання елементарних прав людини.

Настійне веління часу нині полягає в тому, щоб зосередити зусилля народних депутатів України на законодавчому закріпленні статусу профспілок в нашому суспільстві. Прийняття закону «Про профспілки» стане моментом істини у Верховній Раді, бо покаже справжнє обличчя нинішніх і удаваних друзів демосу і демократії як у стінах парламенту, так і за його межами.

Валентина ГОШОВСЬКА,
народний депутат України, професор;
Анатолій АРСІЄНКО,
кандидат історичних наук.

КОЛИШНІЙ СОЮЗ НІКОЛИ НЕ БУВ РАЄМ

СЬОГОДНІ, коли економічне становище переважної більшості громадян України надзвичайно тяжке, ліві сили, передусім комуністи та соціалісти, намагаються перехопити політичну ініціативу. В цьому, маючи величезний досвід найбезсоромнішого обдурювання людей, вони не гребують ніякими засобами. Зокрема, надзвичайно активно використовується й дає певні результати брехня на кшталт: «Розвал економіки, наше злиденне життя — це наслідок розвалу Союзу». То чи насправді так? І чи насправді ця імперія була державою, в якій повсякчас дбали про громадянина, поважали його людську гідність?

З ІСТОРИЧНОЇ точки зору, надзвичайно «чистим» і коректно проведеним експериментом щодо виявлення комплексу можливостей різних соціально-політичних суспільних систем є порівняння відповідних результатів розвитку колишнього Союзу та Фінляндії, «відпущеної» на волю Росією в грудні 1917 року.

Погляньмо на ці проблеми уважніше.

Результати порівняння разючі: Фінляндія із провінції царської Росії перетворилася за роки проголошення самостійності на одну з найрозвинутіших країн світу, а Союз, вичерпавши навіть нелюдськими засобами управління свої можливості, розпався на ряд самостійних держав, залишивши їм у спадок злидні, етнічні конфлікти та борги. Не менш разючі результати виявилися на користь ринкової економіки в змаганні з соціалізмом у Федеративній Республіці Німеччині та колишній Німецькій Демократичній Республіці, в Південній та Північній Кореї, в континентальному Китаї Мао Дзе Дуна та Тайвані й Гонконгу.

А про що свідчить досвід колишнього СРСР? Завдяки жорсткій диктатурі партії і фактично військовій дисципліні в державі її економіка після розрухи досить швидко почала індустріалізуватися і зростати. Робилося це насамперед за рахунок села. Вирішальною мірою цей процес було полегшено величезними запасами нафти, газу, вугілля, різних руд, лісу, золота, діамантів та ін.

Але у вісімдесятих роках зростання економіки Союзу значно сповільнюється. Починаючи з 1975 року, різниця між національним доходом СРСР і доходом розвинутих країн Заходу почала збільшуватись, а з 1984 року і до 1990 року темпи зростання національного доходу різко падають. Інакше кажучи, почалося проїдання національного багатства, створеного в попередні роки.

Державний зовнішній борг СРСР становив у 1990 році 35 млрд. рублів у вільно конвертованій валюті, внутрішній — майже 600 млрд. рублів, останніми роками він зріс майже на 400 млрд. рублів. Держава жила в борг, практично балансуючи на межі економічного банкрутства. Розвал СРСР був на часі політично й економічно невідворотним.

Ситуація значно погіршувалася тією обставиною, що, за словами М. Горбачова, на мілітарні зусилля СРСР спрямовувалося 92% усіх промислових потужностей, а на задоволення людських потреб — лише 8%. Він знав, що казав. А Україна була цитаделлю «оборонки».

Якщо ми проаналізуємо зріз економічних досягнень СРСР на мікрорівні і розглянемо величину заробітної платні працівників та що на неї можна придбати, то побачимо, що твердження про досягнення розвиненого соціалізму є чистісінькою брехнею.

Для того, аби задовольнити свої елементарні побутові потреби, робітник у колишньому Союзі повинен був витрачати часу на зарплату в 10 разів більше, ніж американський.

Так, наприклад, в СРСР робочий час робітника на одержання зарплати для придбання 1 кг хліба дорівнював 12,6 хвилини, в США — 5,8 хвилини; щоб купити 1 кг свинини, робітникові в СРСР потрібно було працювати 1 годину 36 хвилин, а робітникові США — 17 хвилин. Робітник в СРСР на придбання чоловічого костюма повинен був працювати 137 годин, американець — 11 годин, на придбання кольорового телевізора, відповідно, — 534 години і 31 годину.

Кожна неупереджена людина розуміє, що економіка новоутворених держав на терені колишньої імперії перебуває в тяжкій кризі не тому, що розпався Союз, а тому, що КПРС «вірним шляхом завжди» вела нас «увесь час не туди». Внаслідок такого керівництва економіка занепала.

І в злиднях ми опинилися тому, що партійна, державна та господарська еліта, яка після розвалу Союзу практично залишилася при владі, замість розбудови економіки на ринкових засадах, об'єднавшись, почала розкрадати наше спільне добро.

А ПОЧАЛОСЯ це розкрадання навіть ще до розвалу СРСР. Ще при Горбачові було прийнято закон про державне підприємство, що фактично передав заводи і фабрики у власність «генералам» — директорам.

Не чисті на руку директори разом зі своїми помічниками через різні МП, СП тощо здобули цілковиту волю розпоряджатися не своїм багатством, ставати прихованими мільярдерами, але нічим не ризикувати, ні за що не відповідати, та ще й вимагати від держави субсидувати розвалене, розкрадене ними виробництво.

А тим часом номенклатура — партійно-комсомольська, військово-промислова, господарсько-управлінська та ін., скинувши порожню оболонку КПРС, зайнялася «ділом», своєю номенклатурною приватизацією. Тактика тут проста. З трибун ці «керівники» просторікують про всіляку допомогу, в тому числі й фінансову з боку держави, скаржаться на трудноші, просять пільгових кредитів, бюджетного фінансування, а свою сваволю видають за реформи, які не вдалися, дискредитуючи приватизацію та нові зароджувані процеси.

Картину абсурдів із економічного і політичного життя колишнього СРСР можна було б малювати далі. Але цим нинішній ситуації в Україні не зарадиш. Ми лише хотіли показати, що в людей, які намагаються повернути нас назад, не все гаразд із здоровим глуздом. І коли ці заклики мають уже й певний успіх, то це проблема не тільки некритичності якогось кола людей, це й провина української політичної еліти. Дедалі невідворотніше з'ясовується, що нинішні владні структури не в змозі осідлати інфляцію, розгорнути ефективне виробництво і на цій основі піднести добробут народу. Внаслідок некомпетентності, нерішучості та інших «не» законодавчих і виконавчих структур влади сьогоднішнє практичне життя підводить пересічного громадянина до висновку, що шлях до незалежності — це шлях злиднів. Час цьому покласти край. Як завжди в моменти крутих поворотів історії, український народ напружувався до неймовірного і витискував із себе безаналогові феноменальні рішення (Запорозька Січ; конституція Орлика, яка була першою в світі — створена за 77 років до Конституції США і за 81 рік до конституцій Франції та Польщі). Сьогодні таким нагальним завданням є створення нової дисциплінованої політичної партії для всебічного кваліфікованого сприяння процесам економічної, політичної та духовної відбудови України.

Партія (лат. pars або partis — частина, група), як свідчить латинське походження цього слова, є частиною цілого. А якщо говорити про цілісність, наприклад, демократичну державу, то вона може бути створена тільки сукупністю декількох частин — партій. Наявність декількох партій віддзеркалює той незаперечний факт, що люди від природи різні і мають різні інтереси. І горе тому народові, в середовищі якого існує партія, яка претендує на те, що тільки вона одна може вирішувати, що саме відповідає інтересам усіх громадян.

Слід підкреслити, що, виходячи з етимології слова «партія» (частина), КПРС не можна називати партією (хоч і нового типу), бо вона не терпить інших партій, що природно доповнюють її до єдиного цілого. З огляду на її місце і роль у колишньому суспільстві, КПРС необхідно визначати як організовану структуру, що контролювала політичне, економічне та духовне життя суспільства.

За умов же парламентської, представницької демократії партії є носіями плюралізму, розмаїття ідей та думок.

Та обставина, що в Україні сьогодні налічується більш як сорок різних політичних партій, суті справи не міняє. Всі ці політичні утворення нечисленні і слабкі, щоб узяти на себе відповідальність за долю України. Однією з головних причин такого становища є відсутність соціальної бази для створення потужного політичного об'єднання. Досвід західних демократій засвідчує, що суспільство стає стабільним за умови утворення середнього класу, який становить 60–80% усього населення. На цій базі виникають 2—3 могутні політичні партії, які втілюють політичні ідеали переважної більшості населення в життя.

ОДИН із можливих напрямів прискорення створювання сильної політичної партії в Україні може бути наступний. Насамперед треба прогнозувати, які саме професіональні прошарки української спільноти в майбутньому по завершенні ринкових реформ увійдуть до середнього, найчисленнішого класу майбутнього суспільства і, до речі, що це має бути за суспільство.

Виходячи з тенденції світового розвитку, можна з упевненістю стверджувати, що модель майбутнього гуманного демократичного українського суспільства не буде ні копією дикого капіталізму, ні повторенням того, що було у нас раніше. Яким буде це суспільство, покаже майбутнє. А сьогодні можна визначити загальні напрями такого пошуку на перехідний період. Перехідний період потрібен для того, аби усвідомити, що ми були тяжкохворі і розробити методи лікування хвороби. Тому це має бути суспільство, в якому органічно поєднуватимуться ринок і план, централізоване управління і ринкове регулювання. Саме на цій основі буде можливе ефективне використання здобутків сучасної науково-технічної революції, створення ефективної економіки, орієнтованої на зростання добробуту народу, забезпечення соціальної справедливості. Відкритому демократичному суспільству має відповідати і демократичний політичний режим. І в міру розвитку суспільства дедалі менше функцій управління буде залишатися в нашій державі.

З огляду на сказане, можна впевнено стверджувати, що такі професійні прошарки, як механізатори та організатори виробництва на селі, інженерно-технічні працівники, економісти та висококваліфіковані робітники в місті, становитимуть вирішальну силу у виробництві.

А коли сюди включити ще й освітян, які формують духовний стрижень народу, то ми матимемо кістяк майбутньої політичної організації. Інакше кажучи, для всебічної кваліфікованої розробки процесів економічної, політичної та духовної відбудови України пропонується створити нову політичну партію, передовсім із працівників сфери матеріального виробництва, а також гуманітаріїв, освітян.

Безперечно, що в майбутній державі ці люди матимуть середній достаток, а за чисельністю становитимуть значну частину суспільства. Слід мати на увазі, що на етапі створення такої партії (дамо її робочу назву: «Партія соціального прогресу та справедливості — ПСПС») в організаційному плані доцільно використати різні вже наявні структури — державні управлінські схеми, профспілки, різні творчі союзи, об'єднання та ін.

Партія відрізняється від інших об'єднань тим, що вона хоче здійснювати політичну владу. Аби досягти цієї мети в умовах парламентської демократії, вона повинна здобути підтримку якомога більшої кількості виборців. Для цього треба мати програму, в якій формулюються цілі партії, і людей, здатних донести цю програму до широких мас.

Мине певний час, стабілізується ситуація в посткомуністичних країнах, стане зрозумілою стратегія їх розвитку, і тоді за справу візьмуться фахівці.

Щоб суспільство процвітало, держава повинна не перерозподіляти готові блага, а реалізовувати широкі економічні можливості. «Можна протистояти армії загарбника, — писав Віктор Гюго, — але не можна протистояти ідеї, яка визріла». Цією ідеєю є економічна свобода кожної людини. Час її настав, і вона змінить життя людей у всьому світі.

І насамкінець ще деякі міркування в зв'язку з обговоренням проекту нової Конституції.

Насамперед, українці повинні перестати соромитися своєї славної історії і заявити всьому світові, що вони саме і є той народ, який створив світову державу — Київську Русь, а нинішня Україна є правонаступницею тієї держави, бо процес державотворення цивілізованої європейської держави Україна відтоді не припинявся, і ціна цих зусиль — море людської крові, сліз і мільйони людських життів. Отже, для людей у всьому світі, які знають історію, не було б потреби розповідати, що це за держава Україна, якби вона називалася сьогодні «Київська Русь», а жителі — русичі, бо вони добре знають, що ще в XII столітті, коли їхні народи тільки роздмухували вогнище просвітництва, в Києві вже існувала світова держава з однією з найбагатших бібліотек Європи.

Так само ми зберегли б історичну традицію, якби главу нашої держави назвали гетьманом, як це було за часів Богдана Хмельницького. Адже німці не наслідували всю Європу і свого прем'єра назвали так, як його назвали при зародженні могутньої централізованої німецької держави, — канцлером. Це тільки підкреслило б, що український народ у державотворенні йде своїм шляхом і поціновує власні державницькі здобутки. І було б дуже добре, аби основні сили нашого суспільства усвідомили це. Добре тут може прислужитися глибоке ознайомлення з Конституцією, яку створила група козацьких старшин на чолі з Пилипом Орликом. Таке ознайомлення зліквідувало б потребу цілого ряду безплідних дискусій стосовно нової Конституції, що виснажують сили суспільства, бо всі головні проблеми устрою демократичного співжиття людей там розв'язано фундаментально і з далекоглядною мудрістю.

Тож будьмо гідні нашої великої історії.

Петро ТАЛАНЧУК,
професор, заслужений діяч науки і техніки України.

Справа Звягільського: журналістське розслідування

На запрошення Міністерства закордонних справ Ізраїлю кілька моїх колег з Києва і я, а також журналісти з Білорусі та Молдови провели тиждень у цій країні. Ми знайомилися з Ізраїлем, вивчали його внутрішню та зовнішню політику і навіть один день чудово відпочили.

У цій країні знайшлася робота і для колишнього в. о. прем'єр-міністра України Юхима Звягільського. Він, за його словами, трудиться в одній із фірм і отримує 5000 шекелів (близько 1700 доларів) на місяць, що за мірками цієї країни вельми посередньо. Бути в Ізраїлі і не зустрітися з ним, народним депутатом України в бігах, було б, напевне, непробачно для працівника парламентської газети. І бесіда відбулася. У номері готелю «Дан Панорама» в Тель-Авіві.

Отже, з 1994 року «справа Звягільського» обросла і фактами, і домислами, і легендами. Де ж правда, у чому вона?

Нижче публікується згадане інтерв'ю в Тель-Авіві та матеріали, зібрані моїми колегами. Звичайно, це лише журналістське розслідування. Не більше того. А вирішальне слово за Генеральною прокуратурою, що провадить справу. А в кінцевому підсумку — лише за судом, якщо прокуратура її туди передасть. Та й те сказати: час у цій країні ставити крапку.

Сергій ПРАВДЕНКО.

Хочете — вірте, хочете — ні

— Нашим читачам, гадаю, цікаво буде знати точку зору Юхима Звягільського на «справу Звягільського». Отже, прошу...

— За «справою Звягільського» в Україні стоїть, я вважаю, політична боротьба. Її взято на озброєння як символ боротьби з мафією та корупцією. Вона відволікає від справжньої боротьби із зубожінням країни, від тих проблем, які сьогодні є в Україні.

— Ви хочете сказати, що вас зробили «мафіозі № 1» з певною метою?

— Так.

— Нагадайте, будь ласка, читачам хроніку подій.

— Я працював у Кабміні з червня 1993 року по червень 1994-го. В тому числі перші три місяці працював з Леонідом Даниловичем Кучмою, коли він був прем'єром. Він, пам'ятаю, провів останнє засідання КМ як прем'єр, попрощався і пішов, я закінчив засідання КМ, прийшов до нього і приніс заяву і про мою відставку. І Валентин Ландик подав заяву. Леонід Данилович сказав: «Не робіть дурниць. Не треба влаштовувати демарш. Я іду, а ви працюйте». Так і вийшло, що я дев'ять місяців після цього виконував обов'язки прем'єр-міністра України.

І от, коли ми 1993 року готували підвищення мінімальної заробітної платні та мінімальної пенсії, треба було знайти кошти на це. На емісію ми піти не могли: інфляція і без того була висока. Як бути? Думали не один день. Разом з Нацбанком, Мінфіном, Мінекономіки. І тоді я виніс пропозицію подивитися наші держрезерви, які залишилися ще з часів Радянського Союзу. Ними, як виявилося, держава не займалася. І вони потроху... Словом, ми виявили 450 тисяч тонн авіаційного гасу, чимало спирту, цукру та низку інших товарів. І прийняли рішення продати двісті тисяч тонн гасу, а значну частину спирту передати на наші заводи, щоб виробити горілку та її реалізувати. І чотириста тисяч тонн цукру також продати. Про ці пропозиції щодо забезпечення зростання мінімальної зарплатні та пенсії знали Президент і Голова Верховної Ради, та й я не раз виступав з цією пропозицією на сесії Верховної Ради. Верховна Рада взяла до відома нашу програму. І міністрові транспорту Климпушу було, зокрема, доручено реалізувати 200 тисяч тонн авіагасу. А 250 тисяч тонн залишилися в держрезерві. Та Климпуш організувати продаж не зміг: у наших покупців не було грошей. Тоді я доручив міністрові зовнішньоекономічних зв'язків Слепичеву продати цей гас, щоб гроші надійшли до держбюджету. Слепичев організував реалізацію. Дев'яносто п'ять тисяч тонн було продано. Гроші надійшли до бюджету нашої країни. Та купувати більше покупець відмовився, пославшись на низьку якість гасу. Контракт було перервано.

— За якою ціною продали ті 95 тисяч тонн?

— По 142 долари США за тонну.

— А яка середня ціна на світовому ринку?

— Тоді — 150 доларів за тонну. Та зазначу, що на той час Азербайджан продавав свій авіагас по 132 долари. Так, ми працювали через «Даміана-банк». Але шахта, якою я раніше керував, жодним чином з ним не пов'язана. У пресі потім це намагалися «пов'язати», та це все вигадки.

Перш ніж працювати з цим банком, я попросив МВС та СБУ дати інформацію про нього. Відповідь була позитивна, про що доповіли і Президентові, й мені.

Завдання банку було проплачувати контракт на нафтопродукти, який ми уклали з грецькою фірмою.

І раптом ні сіло ні впало: Звягільський украв 25 мільйонів доларів. Та як, якщо жодним чином у такій угоді їх можна вкрасти?!

Я лише стежив за постачанням, щоб усе робили вчасно. А міністр сільського господарства Карасик та керівник «Украгросервісу» Бортник контролювали, щоб пальне для села, що його купувала вже Україна, вчасно надходило в області. Воно йшло як товарний кредит під майбутній урожай. Виростили хліб, продали хлібобулочні вироби й після цього розраховувалися за товарний кредит, тобто за пальне. За цією схемою село розраховувалося з бюджетом.

— А що це за історія з дипломатичним паспортом, під прикриттям якого ви вивезли до Ізраїлю дві тонни, тобто 300 мільйонів доларів, як повідомляла преса?

— Коли лопнула версія про те, що я вкрав 25 мільйонів доларів, моя ціна, судячи з усього, зросла — вже приписали 300 мільйонів. Скільки ще вигадають — не знаю. До речі, обидва мої диппаспорти вдома, в Україні. А до Ізраїлю я приїхав за звичайним паспортом. Отак-от. Більше того: ввезти таємно великий вантаж у цю країну неможливо. Через постійну загрозу терактів з боку арабських екстремістів тут ретельно перевіряють усі вантажі. Особливо під час авіаперевезень.

Ще з'явилася версія, з подання тодішнього Генпрокурора Дацюка, що я, коли ще був виконувачем обов'язків прем'єр-міністра, мав ізраїльський паспорт. Депутатська комісія ВР перевірила і це: виявилося — неправда.

Так, я ділова людина, якщо хочете, бізнесмен (власне, це те саме, але англійською). Та я завжди почував свою відповідальність за людей, за шахту, якою керував, за весь Донецьк, коли мене обрали мером. Я завжди піднімав виробництво, а не розвалював його. Те саме я намагався робити і коли працював в уряді. Помилявся? Так. Але провини моєї перед народом України немає.

Досі шкодую про одне — про свою згоду працювати в уряді. Це понівечило мою долю, примусило поїхати, просто тікати. А я хочу додому. За всієї моєї поваги і вдячності до Ізраїлю, я все-таки український єврей і належу до народу України.

Та розсудіть самі: якби я був злодієм, хіба б я рвався в Україну?! Сидів би собі тихенько, проживав накрадене — і по тому.

Я звертаюся в усі банки Ізраїлю по довідки про те, що немає ні в мене, ні у дружини жодних вкладів. З цим самим готовий звернутися в усі банки світу, куди завгодно.

— Та чому саме робота в уряді, як ви вважаєте, поламала вашу долю?

— Бо саме там за родом роботи доводилося приймати найвідповідальніші рішення, які не всім подобалися.

— То приїжджайте і виправдайтесь. Через суд.

— А де гарантії, що мене до суду не запроторять під варту і я не помру в камері чи в тюремній лікарні? Приміром, від якоїсь хвороби серця чи ще чогось. Хочете — вірте мені, хочете — ні. Ваша справа. Та повірте хоч в одне: мені боляче і я хочу додому.

Він приймав рішення зі згоди Верховної Ради

Редакція звернулася з проханням прокоментувати «справу Звягільського» до тодішніх Президента нашої держави Леоніда Кравчука і Голови Верховної Ради Івана Плюща.

Леонід КРАВЧУК,
Президент України 1991—1994 років,
народний депутат:

— До цієї справи не можна підходити однозначно. Бо завжди знайдуться аргументи, які розкривають її негативний бік, і, відповідно, аргументи, які доводитимуть, що саме такі кроки були необхідні в даний час, у даній ситуації, в даній зовнішній і внутрішній обстановці. Тобто будь-яке питання не можна відривати від часу.

Скажімо, дії Звягільського були відкриті — він прийшов у Верховну Раду і заявив, що хоче продати керосин. Верховна Рада не заперечувала проти цього. Тобто не можна говорити, що це рішення прийняте якось таємно. Він оголосив його на всю Україну.

Наступне питання: воно було правомочне чи ні? Цього я говорити не можу. Бо це повинні сказати ті люди, що прослідкують: як воно вирішувалося, в яких масштабах, чи виграла Україна, чи програла? Бо треба брати цифри і факти та порівнювати.

Я говорю в загальному плані, що справу треба прив'язати до обстановки. В той час вона була вкрай тяжка. І на селі, і в місті — треба було забезпечити весняно-польові роботи пальним, погасити гіперінфляцію. Окрім того, треба було знайти кошти для виплати пенсіонерам. І Звягільський прийняв таке рішення зі згоди Верховної Ради.

Варто зауважити: керосин уже на той час вичерпав термін зберігання. Він в усякому разі так доповідав, і це підтвердилося.

Тепер про інше. Про те, що слугувало найсильнішим аргументом прокуратури — мовляв, злочини коїлися через «Даміана-банк» і трьох працівників «Разноімпексу», які втекли в Швейцарію, бо мали причетність до злочину. Але виявляється, як я прочитав у газетах, швейцарський суд виправдав цих людей. Отже, це вже досить серйозний аргумент на користь Юхима Леонідовича. Дуже серйозний аргумент.

Врешті-решт, тоді прокурор доповідав, що знайшли якісь рахунки на 20 мільйонів доларів. Але все це швейцарський суд спростував.

Тобто, я думаю, є одна загальна помилка, я маю на увазі тих людей, які займаються «справою Звягільського», — не треба ставитися упереджено, не треба політизувати, а з'ясувати всі істотні моменти цієї проблеми і прийняти рішення суду, базуючись строго на Законі.

Тільки після суду, я це повторював, повторюю і повторюватиму, тільки після суду можна звинуватити ту чи іншу людину. І те, що довкола цієї справи піднімається така активність різних людей, — це вже свідчить, що вона — не дуже чиста. За нормальної ситуації справа могла пройти всі етапи, а всі висновки повинні базуватися на Законі відповідно до скоєного. Тоді можна про щось говорити. Така моя думка з цього питання.

Іван ПЛЮЩ,
народний депутат, Голова Верховної Ради
1991—1994 років:

— Я нічого не буду коментувати. Бо інакше можуть сказати, що народний депутат тисне на слідство.

Володимир КОРОЛЮК.

Колега хоче мати гарантію

Точка зору Петра ШЕЙКА, голови постійної Комісії ВР з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів:

—Тимчасова комісія їхала до Ізраїлю з однією метою: з'ясувати, чи є народний депутат України Юхим Звягільський громадянином нашої держави, чи здобув він громадянство Ізраїлю, як і коли виїхав з України, чи справді скористався при цьому кількома закордонними паспортами, врешті, що спонукало нашого колегу там залишитися, чи збирається він повернутися в Україну, а відтак і до виконання депутатських повноважень.

Зі своїм завданням, вважаю, ми впоралися. Про результати поїздки доповіли у Верховній Раді, розповіли на прес-конференції, отож повторюватися не буду.

За результатами нашої поїздки Верховна Рада прийняла відповідне рішення, повернула Генеральній прокуратурі її матеріали, і все зосталося на старих позиціях.

Під час зустрічі з Юхимом Звягільським ми, можна сказати, таки змусили його погодитися зустрітися з членами слідчої комісії Генеральної прокуратури для завершення розслідування кримінальної справи. А Генеральній прокуратурі запропонували поїхати на таку зустріч до Ізраїлю чи в інше домовлене місце.

Погодьтеся, колишній виконуючий обов'язки прем'єр-міністра опинився у дуже делікатній ситуації. У нас у країні на нього ще до суду почепили клеймо злодія, створили відповідний імідж і продовжують створювати, як, наприклад, чутками про дві тонни його доларів, котрі, начебто, не знають, як розвантажити.

Юхима Звягільського, який не бажав іти на контакти з нашими правоохоронними органами, бо вважає себе невинним, ми вмовили, щоб він сам звернувся до ізраїльських властей з проханням надати нашим слідчим з Генпрокуратури дозвіл на поїздку до Ізраїлю. Він, як мені відомо, це зробив. Минуло півроку, я поцікавився, чому ж наші слідчі не виїхали туди і досі. У Генпрокуратурі повідомили, що зверталися за дозволом на поїздку до ізраїльських властей. А Звягільський стверджує, що у відповідних державних чинниках Ізраїлю про це нічого не відомо. У нашому посольстві в Ізраїлі сказали, що вони відповідних матеріалів від Генпрокуратури не отримували. Розводять руками і в Міністерстві закордонних справ, посилаючись також на відсутність належних документів. У мене складається враження, що в Україні серед впливових людей є такі, хто не зацікавлений у якнайшвидшому завершенні справи Звягільського.

Звягільський, наскільки мені відомо, готує ще одне звернення до Верховної Ради з проханням скасувати рішення про зняття з нього депутатського імунітету, відновлення його попереднього статусу. І в разі позитивного рішення, готовий одразу ж повернутися до виконання депутатських обов'язків, співпрацювати з слідчою комісією. Тобто, він хоче мати гарантію, що на нього у нас одразу ж не зодягнуть наручники, не посадять у камеру.

У мене немає підстав не довіряти своєму колезі по парламенту і є обов'язок як голови постійної Комісії з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів відстояти його депутатські права. А щодо того, чи був у діях Ю. Звягільського кримінал, чи ні, нехай розбираються слідчі органи і суд.

Це — кримінальна історія

Точка зору Григорія ОМЕЛЬЧЕНКА, голови постійної Комісії ВР з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією:

— Той, хто сповна ознайомився з матеріалами справи Звягільського, не має сумнівів щодо наявності в його діях чисто кримінальних ознак, котрі дають підстави звинувачувати його у викраденні державних коштів на суму більш як 25 мільйонів доларів США (ст.86 [1] КК), зловживанні службовим становищем, перевищенні влади. Про ці дії Звягільського 15 листопада 1994 року поінформував Верховну Раду Генеральний прокурор, а я повідомляв у засобах масової інформації неодноразово, повторюватись не буду. Наведу лише ось такий встановлений ланцюжок подій.

Упродовж квітня-травня 1994 р. Ю. Звягільський неодноразово вимагав від керівництва держконцерну «Украгротехсервіс», який очолював народний депутат В. Бортник, сплатити фіктивно створеній швейцарській фірмі «Гленкурт Інтернешнл С. А.» 20 млн. доларів США, що нібито належали цій фірмі за поставлені в Україну нафтопродукти. Але В. Бортник і його заступники ці незаконні вимоги в. о. глави уряду не виконали...

30 травня 1994 р. невідомий скоїв замах на В. Бортника, тяжко поранивши його п'ятьма пострілами з пістолета... Цього самого дня ввечері Ю. Звягільський прибуває до В. Бортника в лікарню, де той лежить непритомний, у критичному стані, долає опір міліцейської охорони і вивозить потерпілого в аеропорт до літака. Погодьтеся, вражаючий прояв турботи в. о. прем'єр-міністра. Але чим він викликаний, яку мету поставлено? Через кілька днів, 3 червня Ю. Звягільський робить у Верховній Раді політичну заяву де, зокрема, говорить: «І не випадково вбивці вибрали своєю жертвою Володимира Бортника. Саме він протидіяв спробам грабувати Україну, відмовляючись закупляти нафтопродукти й інші матеріали для сільського господарства за цінами, продиктованими мафією». Яка феноменальна обізнаність про справи мафії!

А 16 серпня 1994 р., коли В. Бортник у тяжкому стані перебуває за кордоном на лікуванні, за сфальсифікованими документами через «рідний» Звягільському «Даміана-банк» було незаконно знято з валютного рахунку «Украгротехсервісу» 20 млн. доларів США.

Не менш цікавий і показовий і збіг (випадковий чи ні?) обставин зникнення Ю. Звягільського з України.

28 вересня 1994 р. керівництву Верховної Ради надійшло подання Генерального прокурора України про дачу згоди на притягнення народного депутата України Звягільського до кримінальної відповідальності. Наступного дня Юхим Леонідович отримує візу на в'їзд до Ізраїлю.

Ю. Звягільський, ухиляючись від слідства, відверто провокує Верховну Раду на хибні кроки у його справі. Маю на увазі звернення Ю. Звягільського до своїх колег — народних депутатів України з вимогою створити тимчасову (ще одну!) депутатську комісію, якій, начебто, він готовий надати «всі матеріали». Та не привезла «спецкомісія» обіцяних Звягільським «всіх матеріалів».

Особисто я упродовж двох років через засоби масової інформації звертаюся до Юхима Леонідовича з пропозицією повернутися в Україну, дати об'єктивні показання слідству і нехай суд скаже: винний він, чи ні. Судячи з усього, Ю. Звягільський цього не бажає. Натомість висуває безпідставні вимоги, зокрема, про приїзд до нього в Ізраїль членів слідчої групи Генеральної прокуратури. Не можна і погодитися з ідеєю про скасування Верховною Радою свого рішення про дачу згоди на притягнення Звягільського до кримінальної відповідальності.

Подальше завершення розслідування справи Звягільського залежить від Генеральної прокуратури.

Резюме: От і все, Ю. Звягільський — там, Генпрокуратура — тут. І її працівникам нічого не залишається, як їхати до Ізраїлю, щоб там допитати колишнього в. о. прем'єра. Тільки тоді Генпрокуратура зможе сказати, чи має справа судову перспективу. Якщо вона зробить висновок, що має, тоді треба вимагати присутності Звягільського на суді. А якщо вирішить, що справу слід закрити — тоді він, мабуть, і без вимоги повернеться. У «веселі» часи живемо. Чи не так, панове?

За листом читача

Закон, що пережив епоху

Долю Лідію Неліну не пестила. Чоловік — учасник війни з 22 червня 1941-го по 9 травня 1945-го — рано помер, то довелося їй, по суті, самій виховувати сина. Працювала багато й тяжко, заслужила за це медаль ветерана праці, але все задля сина старалася. Потім віддала йому і свою двокімнатну квартиру, яку чоловік отримав після 16 років служби в армії. І як уже це сталося, є її в тому провина чи немає, не нам судити — Лідія Федорівна і сама страждає та карається, що син потрапив на лаву підсудних і отримав два з половиною роки позбавлення волі...

А тепер цитата з листа: «Христом-Богом просила і прошу змінити цей нелюдський, ганебний закон, придуманий ще за часів Сталіна і Берії, але який діє до цих пір. Якщо людину засуджують не менше, як на шість місяців, то в неї відбирають квартиру. І коли вона повертається потім з місць позбавлення волі, житла їй не повертають — живи, де хочеш. От люди і стають бомжами або гірше — беруться за старе, бо без прописки й на роботу не беруть...»

Усе ясно? Признаюся, я навіть не повірив, що ось таку «традицію» у нас узаконено. Скільки живу на світі, не знав про неї, а скоріше не міг припустити, що може таке бути. Але ж депутатська Комісія у питаннях законодавства й законності Верховної Ради попереднього скликання та Комісія з питань правової політики і судово-правової реформи нинішнього скликання, а разом з ними й Міністерство юстиції України та Держжитлокомунгосп у своїх численних відповідях Лідії Неліній підтвердили це. Спочатку вони повідомляли Лідії Федорівні, що «Вашу пропозицію про скасування чинної норми житлового законодавства, яке позбавляє засуджених до позбавлення волі права на житло, розглянуто і буде враховано під час розробляння нового житлового кодексу, робота над проектом якого уже розпочалася». І далі: «Ваша пропозиція про внесення до житлового законодавства змін, відповідно до яких особам, що повернулися з місць позбавлення волі, надавалося б житло, яким вони користувалися до засудження, в основному знаходить підтримку, і під час підготовки змін та доповнень до чинного законодавства буде враховано». Нарешті надходили й листи більш обнадійливі: що ось-ось прийматиметься новий житловий кодекс, отже, небагато залишилося терпіти й чекати того, коли депутати схвалять або відхилять пропозицію літньої жінки-матері з Дніпропетровська.

Одразу скажу, що, за логікою обіцянок будувати зрештою правову державу, пропозицію мають схвалити. По-різному люди потрапляють на лаву підсудних, хоч би яке ставлення до них було, та права на вже отримане житло ніхто не сміє в них відбирати. Можна здогадуватися, скільки трагедій і додаткового горя приносить ця незбагненно дикунська «норма». У сина Лідії Неліної була сім'я, дружина і двоє дітей, молодшому — менш як рік, та їх, пише мати, за позовом райвиконкому виселили без попередження, зламали двері і частину меблів винесли у вогкий підвал, де вони зіпсувалися геть (меблі, куплені переважно на кровні ветерана війни і його дружини, ветерана праці), а частину навіть забрали для «службового» користування в ЖЕК...».

Мусимо зрозуміти образи, обурення і емоції нашої дописувачки. Навіть тоді, коли вона докоряє депутатам, «до яких же пір вони частуватимуть пустою balаканиною тих, хто їх обрав і хто потребує допомоги та захисту».

Лідії Федорівні вистачило такту зауважити, що, може, і не їй, літній жінці, казати, які закони приймати насамперед, але вона твердо переконана, що обрали депутатів для того «щоб вони передусім приймали закони для людей, закони, які захищали б усіх нас, від правового й чиновницького свавілля та дикунства».

То як тут заперечити цій жінці?

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Юридична консультація

Я 1938 року народження. Після війни голодного 1947 року в пошуках чогось їстівного я з хлопцями блукав Сивашем, там я й підірвався на міні, втратив руку й отримав багато осколкових поранень. Рішенням ЛТЕК м. Генічеська від 1947 року визнаний інвалідом III групи.

Задля визнання мене інвалідом війни соцзабез та медицина вимагають показання свідків, але де я їх зараз знайду, села Гончар немає, залишився лише Гончарський міст та Сиваш.

Олексій АСЄЄВ.

Дніпропетровська область.

Відповідно до доповнень, що їх внесено до п. 4 ст. 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», вас прирівнюють до інвалідів війни. Для визнання інвалідом війни необхідно подати медичний висновок ЛТЕК, що має підтвердити факт поранення від вибухівки, внаслідок якого отримана інвалідність, саме в повоєнний період. Для цього ви маєте звернутися за місцем проживання до лікаря за направленням на переосвідчення у ЛТЕК.

Марина КОВАЛЬЧУК.

Резонанс

Кого й від кого треба захищати

Щоденна пошта приносить до Комісії Верховної Ради України з питань культури й духовності десятки листів, автори яких роздумують над проблемами мовної політики в Україні. Останнім часом, коли розгорілися конституційні пристрасті, коли має остаточно, шляхом утвердження конституційних принципів, вирішитися доля української мови в Українській державі, такі листи значно почастішали. Два з них хочу запропонувати читачам «Голосу України».

Перший надійшов із Чернівців від Раїси Данилівни Макарової, яка каже сама про себе таке: «З першого номера читаю «Голос України», стежу за політичною біографією багатьох депутатів першого і другого скликання Верховної Ради, дивлюсь і слухаю всі державні канали теле- і радіомовлення (авторка листа працює інженером стаціонарного телевізійного обладнання у Чернівцях. — М.К.), а тому боляче стає за ті сентенції, які нерідко висловлюють народні депутати». Зміст листа, власне, стосується «мовознавчої» статті народного депутата із Харкова Володимира Алексєєва (депутатська група «Єдність»), опублікованої на сторінках «Голосу України» 8 лютого ц.р. Вважаю, що редакції газети (як і її читачам) цікаво буде ознайомитися із відгуком на публікації своєї постійної читачки.

Другий лист—із міста Синельникового, що на Дніпропетровщині, від Григорія Степановича Стрельченка. І також стосується мовного режиму роботи Верховної Ради і взагалі — питань української історії та духовності. Торкається автор і «лінгвістичних» студій народного обранця В.Алексеєва на сторінках «Голосу України».

Михайло КОСІВ,
голова Комісії Верховної Ради з питань культури й духовності.

«Ви свідомо принижуєте український народ»

ПРОЧИТАЛА вашу, пане Алексеєв, статтю в газеті «Голос України» і для мене стало очевидно:

— написане розраховане на людей з примітивним мисленням;

— суперечка про те, чия мова краща, а чия — гірша, — безглузда; це рівнозначне прагненню довести те, що неможливо довести: мої батьки кращі за ваших;

— твердження про українську мову як про таку, якою неможливо висловити піднесену думку, — твердження невігласів. А «почерк» невігласів у всьому однаковий. Особисто вас, безперечно, я не відношу до невігласів. Ви свідомо принижуєте український народ та його святиню — мову, бо ставите політичні цілі;

— порівняння з Індією некоректне, бо в Україні вже XVII ст. на кожні 700 чоловік припадав один колегіум, а вища школа — академії, університети — з'явилися задовго до зародження їх у Москві.

Ви, звісно, усвідомлюєте — це вловлюється у вашій статті — що визнання російської мови як офіційної під час болюче-тяжкого становлення Української держави та відродження її культури — це питання політичне, а не лінгвістичне, і його використовують для брудної антиукраїнської політики в Україні та поза нею. Українські націоналісти — то лише патріоти, що прагнуть побудови нормальної держави за цивілізованими мірками і не потикаються в інші країни зі своїми теоріями. Пам'ятаєте, як одного разу висловився Л.Кравчук? «Коли Єльцин говорить про любов до Росії, то він — патріот, а якщо Кравчук — до України, то він — націоналіст». Така й ваша логіка.

Хочеться звернути вашу увагу на наше єврейство. Будучи російськомовними, вони все-таки готують свої телевізійні передачі державною мовою — українською (та ще й як!), водночас вивчають і розвивають свою рідну. Бо ж вони розуміють, що державна мова — це категорія, невідокремна від держави. В цьому плані наші євреї виявляють цивілізованість, культуру.

Отже, на відміну від євреїв, неможливо зрозуміти українців і росіян, що мешкають у країнах СНД і не бажають вивчати місцеві мови. Мало того, більшість росіян у Росії та поза нею протягом сторіч вважають, що Росія — діамант, а навколо неї (країни СНД) — «чуркидурки» з нижчим інтелектом. Те саме намагаєтеся довести і ви, щоправда, в іншій словесній обгортці. Це вже як хвороба, як лихо, плід царської та радянської політики. Та я переконана, що цей національ-шовінізм, прищеплений такою політикою, поступово пригасне, а потім настане зцілення, здоровий глузд переможе. Україна як цивілізована держава міцно стане на ноги, хоча попереду — тяжка праведна праця.

А російськомовні потребують не такого гатунку «захисту» та послуг, які пропонуєте їм ви. Як і всі громадяни колишнього Союзу, вони потребують набуття культури, поваги одне до одного — ЛЮДИНИ, ОСОБИСТОСТІ.

Вам і вашому співавторові бажаю того самого!

Раїса МАКАРОВА,
звичайний інженерно-технічний працівник, до партій та рухів не належу.

Нація без патріотизму — вершник без голови

ЧОМУ Верховна Рада не хоче бачити, як місцева влада бойкотує відродження корінної нації? Чому не контролює виконання Закону про мови? Хіба у правовій державі можливо, щоб депутат Верховної Ради ганьбив мову корінної нації, як це зробив В. Алексєєв у статті «Викорінення роялл»?

Сьогодні Дніпропетровськ — центр боротьби проти української мови і культури, хоча більшість його населення — вихідці з українського села. Засоби масової інформації, за змістом і формою — російські, щедро славлять Катерину II. Питома вага україномовних засобів інформації мізерна.

Синельникове — типове українське місто, заселене колишніми мешканцями сіл і хуторів району. Мені 77 років, я свідок перетворення станції на місто. Сьогодні державна мова у нас — лише на вивісках установ. Зовсім недавно на посаду завміськвно призначено людину, яка заперечує державний статус української мови.

Міська Рада не відзначала 500-річчя Запорозького козацтва, 182-річчя з дня народження Т.Г. Шевченка, 400-річчя з дня народження Богдана Хмельницького. Це ж комедія!!! Чому ви, шановні депутати, не хочете прислухатись до слів Бориса Олійника: «Треба на державному рівні створити режим найвищого сприяння функціонуванню рідної мови в усіх сферах і на всіх поверхах суспільства, підкріпивши теорію правовими законами, аж до притягнення до відповідальності осіб, які перешкоджають розвиткові національної культури».

Лідери держави не хочуть сприйняти просту істину, що нація без патріотизму (в широкому розумінні) — вершник без голови.

У Японії найкоротша у світі відстань між розумною ідеєю і часом її впровадження в конкретну справу. Гори можна було б звернути, якби у нас відбулась «оксамитова» кадрова революція, якби був створений єдиними діями Президента і Верховної Ради режим найкращого клімату для розвитку національної еліти, для народної ініціативи.

Повторюю, потрібна кадрова революція, потрібен жорсткий закон, який би гарантував право кожного громадянина своєчасно отримати відповідь на його лист чи скаргу. Закон, який очищав би кадри від некомпетентних і тих, хто в державному апараті, окрім бюрократичної тяганини, ні на що не здатний. Потрібна замість роздутої кількості апарату його якість. Не місце в держапараті тим, хто або не вірить в українську державність, або відкрито бореться проти неї, отримуючи за це ще й зарплату від держави.

Григорій СТРЕЛЬЧЕНКО.

Про юридичну силу постанов пленуму Верховного суду

Після проголошення незалежності України пленум Верховного суду України, як найвищий орган правосуддя держави, почав діяти активніше і плідніше. Його робота стала юридично більш грунтовною, повною і для практики корисною. За останні два роки пленум Верховного суду прийняв декілька важливих і актуальних постанов, зокрема, від 1 квітня 1994 р. № 1 «Про судову практику в справах про злочин проти життя і здоров'я людини», від 7 жовтня 1994 р. № 12 «Про судову практику в справах про хабарництво», від 8 липня 1994 р. № 6 «Про судову практику в справах про розкрадання, виготовлення, зберігання та інші незаконні діяння зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами», від 7 липня 1995 р. «Про судову практику в справах про бандитизм» та ряд інших.

На відміну від постанов, прийнятих пленумом Верховного суду у попередні роки, постанови, ухвалені останнім часом, відзначаються конкретністю, глибоким і грунтовним аналізом вирішуваних проблем, законністю керівних роз'яснень. І все ж виникає питання: яка юридична сила постанов пленуму Верховного суду України як найвищого органу правосуддя нашої незалежної держави? Що означають його керівні роз'яснення? Для кого вони керівні? Хто зобов'язаний їх виконувати чи ними користуватися і в якій мірі?

На жаль, чинне законодавство України не дає відповіді на ці запитання, бо немає закону про Верховний суд. Не визначається юридична сила постанов пленуму Верховного суду і Конституцією України.

Лише у ст.40 Закону України «Про судоустрій» від 5 червня 1981 року зі змінами, внесеними 24 лютого 1994 року, зазначено, що керівні роз'яснення пленуму Верховного суду є обов'язковими для судів, інших органів і службових осіб, які застосовують закон, щодо котрого дано роз'яснення.

Це законоположення було повторенням відповідного положення Закону СРСР «Про Верховний Суд СРСР».

До такого визначення постанов пленуму Верховного суду радянська влада йшла довгі десятиріччя. Обмеження Верховного суду законодавчими повноваженнями — характерна риса лише тоталітарних режимів. Верховні суди багатьох демократичних, цивілізованих держав наділені законотворчими повноваженнями. Наприклад, верховні суди США, Англії, Франції та багатьох інших.

Правотворчість Верховного суду, а тим більше пленуму Верховного суду, як найвищого органу всієї системи правосуддя держави, є обгрунтованою і правильною функцією судової влади.

По-перше, пленум Верховного суду України завершує всю систему загальних судів держави.

По-друге, пленум Верховного суду зосереджує у своїй діяльності всі юридичні сили найвищої кваліфікації — суддів, прокурорів, науковців з великим практичним досвідом і глибокими теоретичними знаннями.

По-третє, постанови пленуму Верховного суду мають величезне значення для діяльності всіх органів правосуддя, для правильного функціонування всієї системи правосуддя. В окремих випадках цивільні та кримінальні справи без відповідних постанов пленуму Верховного суду взагалі не можуть бути вирішені, або їх вирішення не може мати правильного забезпечення, обгрунтування. Не через наявність у законодавстві прогалин чи протиріч, а через стабільність закону і невпинний рух життя. Наприклад, деякі норми законодавства містять такі поняття, як «істотна шкода», «особливо великі розміри» і т.ін. Який орган буде зараз визначати обсяг «істотної шкоди» або «особливо великі розміри»? Уявляється, що таким органом повинен бути пленум Верховного суду.

І взагалі, діяльності пленуму Верховного суду необхідно надати більше значення і більший авторитет серед органів держави. Це необхідно зробити тому, що пленум Верховного суду найбільшою мірою реалізує правову політику держави, особливо у сфері економіки та боротьби зі злочинністю; розкриває суспільно-громадську сутність чинного законодавства держави; виробляє головні тенденції і напрямки подальшого розвитку та вдосконалення чинного законодавства; розкриває суспільну цінність і доцільність тих чи інших законодавчих актів чи їх окремих положень; сприяє подальшому розвиткові правової теорії, правової думки.

Обмеження пленуму Верховного суду лише функціями прийняття роз'яснень, які не мають нормативного характеру, по-перше, не забезпечує потреб органів правосуддя у виконанні ними свого суспільно-державного призначення, по-друге, це марнотратство юридичного надбання, юридичної інтелектуальної праці.

Враховуючи викладене, ми вважаємо, що в Україні потрібно прийняти новий закон «Про судоустрій України», в якому передбачити, щоб постанови пленуму Верховного суду України щодо застосування судами чинного законодавства були обов'язковими для всіх громадян, службових осіб, а також для всіх державних, громадських і приватних організацій, підприємств і установ.

Доцільно до ухвали цього закону прийняти відповідну постанову Верховної Ради України.

Василь МАЛЯРЕНКО,
заступник голови Верховного суду України, заслужений юрист України;
Микола КОРЖАНСЬКИЙ,
доктор юридичних наук, професор.

Ідеї Кагановича продовжують жити

***Відомо:** колись існував Радянський Союз, а Лазар Каганович якийсь час був міністром шляхів сполучення. Союз розпався, на його теренах постали нові держави, зокрема Україна. Лазар Каганович уже не керує залізницями однієї шостої частини світу, бо помер разом із Союзом, та залишилося з тих часів чимало пекучих справ, які потрібно розв'язувати нам.*

Зупинимося на одній із них, в саме: на території Чернівецької області ділянка залізниці належить сусідній державі. Тобто, якщо хочеш із Чернівців поїхати до столиці, змушений кілька разів перетинати молдавсько-український кордон, вислуховуючи в'їдливі запитання іноземних митників: «Звідки й куди їдете?» На що відповідаєш: «З України в Україну». Або ще приклад. Село Ларга розташоване в Молдові, залізнична станція Ларга — в Україні. Якось громадянин сусідньої держави перейшов кордон і за леї хотів придбати в касі квиток на потяг. Йому, звісно, відмовили. Він здійняв бучу: «Я молдаванин, маю повне право за молдавські гроші придбати в касі молдавської залізниці квиток!» Отаке коїться на молдавсько-українському кордоні, безпосередньо на залізниці сусідньої держави у межах України. А неподалік — славнозвісна Хотинщина, де був смертельно поранений мужній гетьман Петро Сагайдачний і яка ще й досі позбавлена такого простого елементу цивілізації, як залізничний транспорт.

5.09.94 р. я подав депутатське звернення голові Чернівецької обласної Ради Іванові Гнатишину, пропонуючи прокласти через Хотинський район залізничне полотно. Це було б вигідно як регіонові, так і цілій країні. (Адже будуємо державу не на один рік). Попередньо передав пропозиції тодішньому Прем'єр-міністрові В.Масолу. Навіть зацікавив цим проектом деякі західні компанії.

Через місяць отримав відписку. Мовляв, ваша пропозиція збігається з нашими частково: «... Надзвичайно важливо розв'язати наболіле питання функціонування на території області залізниці іншої держави». З відповіді голови облради також довідався, що область уже неодноразово зверталася до Укрзалізниці, Кабінету міністрів України, Президента України з приводу перепідпорядкування ділянки колії молдавської залізниці, що пролягає територією Чернівецької області, Львівській залізниці та про внесення облрадою пропозиції Укрзалізниці: «Передати Південно- Західній залізниці на баланс ділянки колії Кельменці — Ларга — Сокиряни без прикордонних перешкод, оскільки вона пролягає територією України і має пряме сполучення з даною залізницею». Також запропоновано збудувати близько 30 км залізниці між станціями Ларга і Мамалига, в обхід території Молдови, яка була б прокладена через Хотинський район.

Відписка пана І. Гнатишина позбавлена будь-якого оптимізму. Мовляв, і ми зацікавлені в тому, але якби хтось узяв та зробив, а коли треба тобі — вибивай дозвіл і кошти в київських коридорах влади. Справді, подумав я: Голова Верховної Ради О. Мороз для своїх виборців у Таращанському районі зміг прокласти залізницю, Президент України Л.Кучма для своїх земляків у Новгород-Сіверському районі зміг спорудити залізничний міст і прокласти колію, перший віце- прем'єр-міністр України П. Лазаренко все-таки розчинив двері метро в Дніпропетровську. Дай Боже здоров'я і їм, і їхнім виборцям, та чим я гірший? Однак ми всі гуртом на державному рівні повинні дбати про розвій і міць України, а не демонструвати місцеві симпатії.

19.04.95 року ми, народні депутати України від Чернівецької області, звернулися листом до тоді в.о. Прем'єр-міністра України Є. Марчука. Так і так, мовляв, незважаючи на неодноразові звертання органів місцевої влади всіх рівнів до Укрзалізниці, в Кабінет міністрів та до Президента України щодо перепідпорядкування ділянки колії молдавської залізниці, що пролягає територією області, ця проблема досі ніяк не вирішується. Необхідно утворити робочу комісію за участю представників області з приводу передачі в односторонньому порядку частини ділянки колії, що пролягає територією Кельменецького та Сокирянського районів, Південно-Західній залізниці, яка без прикордонних перешкод може експлуатувати цю ділянку колії.

Наше звертання до Є. Марчука підтримали і депутати від Хмельниччини.

Але, на превеликий жаль, Євген Кирилович, мабуть, і не читав нашого колективного запиту, а його підлеглі переадресували листа за підписами одинадцятьох народних депутатів України нижчим за рангами чиновникам у Кабміні. Знову, як і від голови Чернівецької облради, я отримав невтішні відповіді, тепер уже від кількох міністерств. Зокрема, від Міністерства економіки України (двічі) та державної адміністрації залізничного транспорту Міністерства транспорту України.

Минулого року сесія Верховної Ради прийняла мій запит до Президента України такого змісту: «Питання розвитку транспортної інфраструктури в Чернівецькій області стоїть досить гостро, особливо в Хотинському районі.В цей район все завозиться автотранспортом. Вкрай необхідна залізниця, яка б могла з'єднати станцію Вікно Заставнівського району (за умови модернізації вітки Чернівці — Вікно) і м.Хотин повз села Ржавинці, Шилівці, Малинці, Клішківці, Зарожани, Чотири Корчми. Від останнього населеного пункту можна прокласти вітки до станції Мамалига Новоселицького району. Посередині останньої вітки можна повернути на Кельменеччину. Це було б вигідно з економічних і стратегічних міркувань як для нашого регіону, так і для держави в цілому, оскільки відпала б потреба (при спорудженні моста в районі Хотина) добиратися до столиці через територію сусідньої держави. Задум побудови такої залізниці виник іще за австрійського правління в краї на початку нинішнього століття, навіть полотно дороги було вже біля села Шилівці. Обласне керівництво позитивно ставиться до ідеї такого проекту, але посилається на відсутність коштів. Прошу розглянути цю пропозицію і внести розробку проекту на початкове фінансування до державного бюджету України на 1996 рік. Карта Чернівецької області з орієнтовною схемою залізничної вітки додається».

Звісно, Леонід Кучма на мій запит не відгукнувся. Замість нього це зробив перший заступник міністра економіки Ф. Павленко, надіславши таку відписку: «Будівництво, реконструкція та модернізація залізниць України виконується у відповідності із затвердженими урядом державними програмами, рядом галузевих програм щодо виробництва рухомого складу залізниць із урахуванням усіх джерел фінансування. Передбачити додаткові кошти із державного бюджету на фінансування непланової будови, зважаючи на складні економічні умови, немає можливості».

Довелося зробити на сесії повторний запит до Президента, зауваживши, що формальні відписки не додають авторитету виконавчій владі. Тепер уже я поцікавився в Леоніда Даниловича: чи відає Мінекономіки, у що обходиться нашій державі експлуатація залізничної колії на кордоні з Молдовою через нестійкі грунти та аварійно небезпечні ділянки, що їх долають потяги на малій швидкості, а також те, що вантажі на Буковину з усіх регіонів України, крім західного, шість разів перетинають молдавсько-український кордон? І запропонував Л. Кучмі зібрати висновки (Мінтрансу, Укрзалізниці, Міноборони, Держмиткому та Чернівецької облдержадміністрації) і передбачити в державному бюджеті України на 1996 рік спорудження залізниці через м. Хотин. І — знову відписка, тепер уже від першого заступника міністра транспорту України, генерального директора Укрзалізниці Л. Желєзняка. Лист-відповідь пана гендиректора викликає подив, особливо останній абзац: «Проблеми фінансування, проектування, будівництва та експлуатації малодіяльних і під'їзних залізничних дільниць необхідно вирішувати на державному рівні».

Отже, виходить, що Укрзалізниця — позадержавна установа. Українсько-молдавський кордон — це такий собі «тин» між двома сусідами, а чужа залізниця на рідних теренах — справа... Чия ж це справа, дозвольте запитати? Отож, лише Хотинщині потрібна залізниця.

Георгій МАНЧУЛЕНКО,
народний депутат України.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією обговорила результати перевірки дотримання чорнобильського законодавства та цільового використання бюджетних коштів, виділених на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС та соціальний захист потерпілих громадян, зловживань посадових осіб у цій сфері.

Встановлено численні факти зловживань при використанні коштів, виділених на ліквідацію наслідків чорнобильської катастрофи та соціальний захист громадян, особливо щодо соціального захисту потерпілих громадян, особливо дітей, капітальних вкладень, наукових досліджень.

Незважаючи на те, що цільові чорнобильські програми не виконуються, бюджетні кошти фонду протягом останніх п'яти років систематично використовуються не за призначенням, направляються на депозитні рахунки та в статутні фонди комерційних банків тощо.

За даними КРУ Мінфіну України науково-виробниче об'єднання «Прип'ять» на підставі листа Мінчорнобиля України від 16.10.95 р. № 9/26, підписаного виконуючим обов'язки міністра В.Холошею, за платіжним дорученням № 1481 від 24.10.95 р. перерахувало до статутного фонду акціонерного комерційного банку «Корн» 25,0 млрд.карбованців, виділених із бюджету на забезпечення реалізації програми ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Такі витрати програмою не передбачено й тому законних підстав для перерахування коштів не було.

Таким же чином до статутного фонду АКБ «Корн» було перераховано 10 млрд.карбованців державним спеціалізованим підприємством «Чорнобильліс», 2,5 млрд.карбованців — «Чорнобильводоексплуатація».

Прокуратура Київської області направила подання Генеральному директору НВО «Прип'ять» С.Казакову та приписи керівництву «Чорнобильліс» і «Чорнобильводоексплуатація» з вимогою повернути перераховані кошти з банку «Корн» на свої основні рахунки на суму понад 37 млрд.карбованців.

Мають місце випадки, коли під виглядом потерпілих чорнобильських дітей на оздоровлення їдуть дорослі, що не мають статусу потерпілих осіб. Вибірковими перевірками встановлено, що допущено незаконні витрати коштів, виділених на оздоровлення дітей в сумі 67,5 млрд.карбованців. Зокрема, у Чернігівській області за рахунок коштів, виділених на оздоровлення дітей, безпідставно видано 506 путівок дорослим на загальну суму 14,5 млрд.карбованців. Рівненським обласним управлінням у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС кошти, виділені на оздоровлення дітей у сумі 52,2 млрд.карбованців, не використані протягом 1995 року, без будь-яких підстав були перераховані різним підприємствам області. У цій же області під виглядом потерпілих дітей за безплатними путівками в окремих санаторіях Криму відпочивало 276 дорослих. Фонду нанесені збитки на суму більше 6 млрд. карбованців.

У той же час в Україні оздоровленням охоплено лише близько 30 відсотків потерпілих дітей.

Встановлено факти зловживань посадових осіб при неодноразових виїздах в зарубіжні круїзи за путівками, виділеними в 1992—94 роках для чорнобильців—співробітників органів внутрішніх справ Київської області. Так, під виглядом співробітників внутрішніх справ — чорнобильців, за безплатними путівками за кордон виїжджали посадові особи різних міністерств і відомств, прокуратури, податкової інспекції, Кабінету Міністрів України та інші, які не мали статусу потерпілих та ліквідаторів чорнобильської катастрофи. Стосовно осіб, які здійснили безплатні круїзи, не маючи посвідчень «чорнобильців», Генеральною прокуратурою порушено кримінальну справу.

При перевірці ефективності та цільового використання коштів для здійснення будівництва об'єктів за Чорнобильською будівельною програмою за 9 місяців 1995 року виявлено 139,8 млрд.карбованців коштів, що були використані не за цільовим призначенням.

Заслухавши інформацію голови Комісії Г.Омельченка та звіт робочої групи Комісії, яку очолював член Комісії М.Хомич, а також інформацію представників Генеральної прокуратури, МВС, КРУ Мінфіну України, які проводили перевірки з цих питань, Комісія ухвалила направити матеріали перевірки до Генеральної прокуратури України і рекомендувати Генеральному прокурору порушити кримінальні справи щодо посадових осіб, у діях яких є ознаки злочинів. Зазначено необхідність провести повне, всебічне, об'єктивне розслідування всіх обставин справ, осіб, винних у скоєнні злочинів або інших правопорушень, незалежно від займаних посад, притягти до встановленої законом відповідальності.

Рекомендовано також Президенту України Л.Кучмі і Прем'єр-міністру України Є.Марчуку розглянути питання про звільнення з займаних посад керівників міністерств, відомств, Кабінету Міністрів, що допустили порушення чорнобильського та іншого чинного законодавства (зокрема, нецільове використання бюджетних коштів) та не вжили заходів щодо недопущення порушень.

Комісія з питань правової політики і судово-правової реформи розглянула подані Кабінетом Міністрів України проекти законів: про виконавче провадження, державну виконавчу службу, визнання і виконання в Україні рішень іноземних судів і арбітражів. Законопроекти розроблено Міністерством юстиції разом з Міністерством внутрішніх справ України, міністерствами економіки, фінансів, праці, оборони, закордонних справ, зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі, Службою безпеки, державними комітетами України по житлово-комунальному господарству, земельним ресурсам, у справах охорони державного кордону України, Державним митним комітетом України, Головним управлінням державної служби та погоджено з Верховним Судом, Вищим арбітражним судом і Генеральною прокуратурою України. Зокрема, проектом Закону про виконавче провадження передбачаються умови, порядок добровільного і примусового виконання рішень судів та інших державних органів, а також встановлюється процесуальний порядок вчинення виконавчих дій державними виконавцями державної виконавчої служби системи органів Мін'юсту України.

Проект Закону про державну виконавчу службу регламентує основи організації та діяльності державної виконавчої служби, її завдання, правове положення державних виконавців, гарантії законності їх діяльнсті і соціального захисту. Наступний проект регулює правовідносини України як самостійного суб'єкта міжнародно-правових відносин і визначає умови і порядок визнання та виконання в Україні рішень іноземних судів та арбітражів.

Народні депутати, обговоривши ці законопроекти, висловили ряд зауважень і пропозицій та рекомендували внести їх на розгляд Верховної Ради.

Розглянуто розроблений Генеральною прокуратурою України проект Закону про внесення змін і доповнень до Кримінально-процесуального кодексу України та Закону України «Про адвокатуру», яким пропонується удосконалення існуючої практики ознайомлення обвинуваченого і його захисника з матеріалами справи, забезпечення участі захисників у справах за призначенням, строків розгляду слідчим їх клопотань. Комісія ухвалила повернути проект розробникам, зауваживши на необхідність оформлення його в установленому порядку разом з порівняльною таблицею і експертними висновками.

Крім того, розглянуто підготовлений спільно з Верховним Судом України, Вищим арбітражним судом України проект постанови Верховної Ради України про посвідчення судді, судді у відставці Верховного Суду України, Вищого арбітражного суду України, народного засідателя Верховного Суду України, міжобласного суду. Члени комісії схвалили пропозиції про описи і зразки посвідчень судді, судді у відставці Верховного Суду України, Вищого арбітражного суду України, народного засідателя Верховного Суду України, міжобласного суду та Положення про порядок видачі посвідчень суддям, суддям у відставці, народним засідателям та рекомендували їх до розгляду Верховною Радою України.

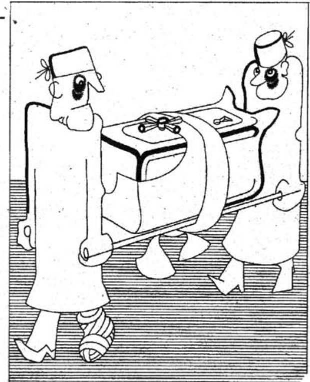
Прес-служба Верховної Ради України.

Актуальне інтерв'ю

Неплатежі: супутник реформ чи негаразди їх проведення?

ЛАВИНА неплатежів, що охопила Україну, загрожує зруйнувати економіку, порушує суспільний спокій, зупиняє підприємства. Тільки заробітної плати на першу декаду квітня держава заборгувала бюджетній сфері 81 трлн. крб., а загальна сума прострочених платежів підприємств і установ становить 1,4 квадрильйона карбованців. Ситуація така гостра, що Президент України, Верховна Рада і Кабінет міністрів надають їй першочергове значення, намагаючись вирішити цю складну проблему.

Але чи така вона фатальна? Звідкіля вона з'явилася, чи є якісь безболісні напрями її подолання? З цими запитаннями ми звернулися до директора Науково-дослідного економічного інституту Мінекономіки України, доктора економічних наук, професора Василя БЕСЄДІНА.

— Василю Федоровичу, проясніть, будь ласка, ситуацію з виникненням у нашій країні такої гострої кризи неплатежів. Чому вона й надалі загострюється, незважаючи на деякі успіхи у монетарній політиці?

— Криза неплатежів — проблема номер один. На початок 1996 року сумарна кредиторська та дебіторська заборгованість наблизилася до 5,5 квадрильйона крб., що перевищує обсяги валового внутрішнього продукту, виробленого в 1995 році. Світова практика вважає становище загрозливим, якщо це співвідношення перевищує 30% ВВП.

Кредиторська заборгованість між підприємствами і організаціями України на кінець 1995 року становила 3045,3 трлн. крб. і зросла за рік в 2,5 раза, а дебіторська, відповідно, — 2225 трлн. крб. і у 2,9 раза. Сума простроченої заборгованості становила на той же період 1134,2 трлн. крб. і зросла майже в 6,7 раза.

Прострочені платежі за позичками банків становлять 38,7 трлн. крб. — це 10% від загальної суми кредитів, наданих комерційними банками у 1995 році. А сумарна заборгованість за банківськими кредитами на 01.02.1996 року в цілому по Україні становила 623,5 трлн. крб., з них 324,4 трлн. — кредити НБУ.

Тобто криза неплатежів охопила всі галузі і сфери економіки, порушила розрахунки між підприємствами, спричинила затримки з виплатою заробітної плати, несплату податків та ін.

Якщо проаналізувати цю проблему у плані макроекономічної рівноваги, то слід зазначити, що головним боржником, поряд з підприємствами, є все-таки держава. Вона заборгувала усім секторам економіки (населенню, підприємствам, банкам, громадським організаціям, «іншому світові»). З урахуванням внутрішньої і зовнішньої заборгованості навіть у кількісному виразі борги держави такі самі, як і борги підприємств, тим більше, що останні враховують «повторювальні рахунки». Тобто якщо одне підприємство розрахується з другим, а те — з третім і т.д., то для погашення взаємоборгів необхідна значно менша сума.

Звідкіля ж беруться борги держави? Звісно, з того, що держава витрачає більше, ніж має.

Тому можна стверджувати, що неплатежі виникають через незбалансованість фінансової системи з можливостями і потребами економіки.

— А як виникає ця незбалансованість?

— Через завищення доходів бюджету та наявність значного його дефіциту. Вже кілька років під час складання державного бюджету доходи визначаються досить оптимістично, хоча практика підтверджує їх нереальність. Достатньо нагадати, що в нас був і бездефіцитний бюджет, і бюджети з дефіцитом 6 — 9%. Так, у 1995 році зведений бюджет був виконаний за доходами у сумі 2092,2 трлн. крб., що становить 90% розрахункових показників до річних сум. До державного бюджету надійшло 87% запланованих сум. Дефіцит зведеного бюджету в цьому році становив 17% доходної частини, але якщо врахувати борги держави, перекладені на наступні роки, то він потягне на астрономічну цифру.

Як відомо, дефіцит бюджету виникає через надто великі витрати держави. Всі вони необхідні і навіть мізерні щодо об'єктивно обумовлених сум, але у скрутні для держави часи вони мають бути збалансовані з її можливостями.

Незбалансованість на державному рівні веде до порушення фінансових пропорцій на мікрорівні. Якщо держава не сплатила бюджетній сфері заробітну плату, а також кошти на утримання державних підприємств, то вони не заплатять, приміром, за електроенергію, відповідно, енергетики не заплатять за вугілля і так далі. В результаті з'являється цілий ланцюг неплатежів, який веде до відомих наслідків.

— Нам дуже часто доводиться чути твердження, що найвагомішою причиною неплатежів є слабка фінансова дисципліна суб'єктів економіки.

— Так, цей факт має місце. Але глибинна причина — у відсутності в них коштів. Скорочення попиту і спад виробництва, що супроводжується постійним зростанням цін, призвели до цього становища.

Платіжна криза призвела до істотних змін у наявності і структурі оборотних коштів підприємств. По-перше, вони тільки в попередньому році зменшились на 22%, у той час як запаси готової продукції зросли на 5,8%. Нині близько двох третин вартості оборотних коштів покривається кредиторською заборгованістю.

Звідси видно, що слабка фінансова дисципліна пояснюється фінансовим становищем самих підприємств. Якщо і з'являться у них якісь кошти, то насамперед вони підуть на виплату заробітної плати.

— Отже, головна роль у ліквідації неплатежів належить підприємствам.

— Підприємства стали неплатоспроможними боржниками з різних причин. А головними серед них є спад попиту на продукцію через значне звуження внутрішнього ринку та втрати зв'язків на зовнішньому просторі, стрімке зростання собівартості продукції через підвищення цін, і насамперед на енергоносії, великий податковий тягар, особливо на підприємствах, які не мають пільг, брак коштів на переозброєння та структурну перебудову тощо.

З теоретичної точки зору, підприємства, виробляючи і реалізуючи продукцію, безпосередньо або через виплачену заробітну плату відраховують податки, чим наповнюють доходну частину бюджету. А далі за рахунок бюджетних коштів виконують платежі бюджетній сфері, сплачують державний контракт, забезпечують соціальні потреби тощо.

Тобто якщо підприємства не працюють або працюють значно нижче власних можливостей, то держава і вони самі позбуваються коштів для оплати фінансових зобов'язань. І тут ніякі адміністративні заходи, навіть сувора відповідальність за порушення розрахунків, не змінять ситуацію.

Аналіз показує, що зростання заборгованості підприємств пов'язане зі зниженням попиту на продукцію (яка якісно і у зв'язку з ростом собівартості стає неконкурентоспроможною) та із розширенням бартерних операцій, бо підприємства не в змозі вести розрахунки зі своїми партнерами у грошовій формі. На підприємствах нема необхідних оборотних коштів.

Звичайно, що зміцнення фінансової дисципліни, як і погашення заборгованості за рахунок активів підприємств-боржників, сприятимуть поліпшенню розрахунків. Але ж для державних підприємств конвертація боргів у майнові претензії не вирішує проблему, бо розраховуються не підприємства, а держава своїм майном.

— А яка роль банків у проблемі неплатежів?

— Вона двояка. З одного боку, через банківську систему проходять усі платежі, від чіткості та оперативності роботи банків залежить вчасність і правильність розрахунків, а з другого — через слабкість банківської системи України виникає проблема розрахунків.

Банківська система, користуючись своїм монопольним становищем, постійно завищує плату за свої послуги, перекладаючи тим самим кошти платників податків у власну кишеню. Так, не сплачуючи відсотки за використання коштів підприємств, що перебувають на поточних рахунках, банки у той же час встановлюють нові й нові види плати, наприклад, за касове обслуговування, за перерахування коштів тощо.

Досить часто банки штучно затримують платежі, іноді навіть на місяці. А затримки на декілька днів стали вже нормою.

Окрім сказаного, банки України не об'єднані в єдину систему. Тому розрахунки між підприємствами, що обслуговуються в різних банках, які не мають між собою кореспондентських рахунків, потребують обхідних шляхів, що також не сприяє подоланню кризи неплатежів.

— Василю Федоровичу, може, це запитання і шокує деяких читачів, але ходять чутки, що є групи і колективи, які навіть не зацікавлені в ліквідації неплатежів. Чи є тут хоч трохи правди?

— Є. По-перше, в наявності неплатежів зацікавлені інвестиційні фонди, банки, які мають гроші, а також великий бізнес. Їм на користь банкрутство підприємств. Адже потім їх можна скупити за безцінь.

По-друге, в неплатежах іноді зацікавлені керівники підприємств, які у такий спосіб мають можливість використати гроші для так званого «крутежу» (що дає їм відповідні відсотки), або — в разі банкрутства — взяти участь у купівлі підприємства.

До того ж, уряд тут теж стоїть перед дилемою. Долаючи інфляцію, органи влади обмежують емісію грошей, намагаються знайти додаткові джерела поповнення бюджету, але в умовах його значного дефіциту все це призводить до зростання неплатежів. Не така проста ця проблема — чи то зупинити інфляцію, чи то долати неплатежі.

— То що ж ми можемо зробити для подолання кризи неплатежів? І надалі пливти за течією, обмежуючись заходами косметичного характеру?

— Якщо погодитися з тим, що криза неплатежів пов'язана не тільки з кризовим становищем усієї економіки, а й із стратегією й тактикою проведення економічних реформ, то досить упевнено можна казати, що ця проблема вирішувана, але для цього знадобляться значні і скоординовані зусилля в усіх секторах економіки.

Найбільша роль має належати державі. По-перше, держава зобов'язана посилити свою регулювальну роль у функціонуванні економіки (причому, за допомогою в основному економічних і правових важелів), а по-друге, більше уваги приділяти контрольним функціям. Держава повинна відмовитися від практики прийняття нереальних планів і бюджетів. Усім відомо, що жити треба відповідно до достатків. Але цієї істини не дотримуються під час складання і затвердження бюджетів. Наслідки відомі й дуже болючі: доходна частина бюджету виконується на 80 — 90%, а видаткова компенсується кредитами і неплатежами. Навіть додержання в цьому разі вимог Міжнародного валютного фонду не додає оптимізму.

Підприємства, установи і організації повинні насамперед розробити стратегічні плани свого розвитку. Дослідження ринку збуту продукції, а відповідно до нього і коректування програми виробництва, реструктуризація підприємства і його підрозділів, визначення напрямів технічного переозброєння, визначення шляхів поповнення оборотних коштів, розробка бізнес-планів, які відповідали б вимогам вітчизняних та іноземних інвесторів, — ось перші кроки до фінансової стабілізації підприємств.

Щодо банків, то тут необхідно використати заходи державного регулювання вартості їхніх операцій, а також створити централізовану розрахункову палату або міжбанківський розрахунковий центр на базі єдиної електронної системи міжбанківських розрахунків.

Звичайно, для подолання кризи неплатежів необхідно використати всі можливості, у тому числі і зміцнення платіжної дисципліни, введення вексельної форми розрахунків, запровадження механізму банкрутства для неперспективних підприємств. Але головна причина неплатежів — економічна.

Вів розмову Леонід БРОВЧЕНКО.

Понеділок, 6 травня

Перша програма УТ

14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім».
16.00 УТН.
16.10 Наш час.
16.15 Мультфільм.
16.30 Монітор. Телебачення про телебачення.
16.50 Акценти.
17.20 Закон є закон.
17.25 Футбол. Чемпіонат України. «Динамо» — «Чорноморець». У перерві — 18.15 УТН.
19.15 Олімп.
19.45 Студія «1 плюс 1». Телесеріал «Династія».
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.45 Студія «1 плюс 1». До 60-річчя Ю. Іллєнка. Худ. фільм «Тіні забутих предків».
23.50 Закон є закон.
23.55 УТН.
0.05 Телегра «Програма передач на завтра».
0.15 Наш час.
0.20 Колискова для дорослих.
0.25 Нічний канал. Худ. фільм «Презумпція невинності».

Друга програма УТ

8.00 Програма передач.
8.05 Вікна у світ. Міжнародна програма.
8.35 Закон є закон.
8.40 Мультфільм «Незвичайні пригоди мушкетерів».
9.55 Запитуйте — відповідаємо.
10.10 Свічадо.
10.40 Проект Конституції України.
10.55 Вільний селянин.
11.30 Круті новини.
11.45 Одеський симфонічний оркестр.
11.55 Світовий детектив. «Демпсі і Мейкпіс».
12.55 І. Карпенко-Карий. «Суєта» (13.50 Вікна. Новини).
15.00 І тільки музика.
15.25 Закон є закон.
15.30 Всеперемагаючий голос віруючого.
17.00 Програма передач.
17.05 Грані.
17.35 Мультсеріал для дітей «Кенді».
18.00 СІТ. Новини.
18.15 Музичний світ.
18.25 Телеанонс.
18.30 СНН. Новини.
19.00 СІТ. Спорт у світі.
19.10 Проект Конституції України.
19.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
20.20 Кажуть...
20.30 Вікна. Новини.
20.50 Добрий вечір. Хіт-парад «Най-най-най». Жіночий клуб «Людмила».
21.40 Трибуна депутатських груп (фракцій) Верховної Ради України.
22.25 Закон є закон.
22.30 Вікна. Новини.
22.45 По ділу. Економічна програма.
23.20 Світовий детектив. «Демпсі і Мейкпіс».
0.20 СІТ. На грані доби.
0.35 Шоу самотнього холостяка.

Вівторок, 7 травня

Перша програма УТ

6.00 Анонс-кліп.
6.05 Світ за вчора.
6.15 Агромагазин.
6.25 Анонс-сенс.
6.45 Доброго ранку, Україно.
7.45 Гімнастика.
7.55 Експрес-інформ.
8.10 Студія «1 плюс 1». Телесеріал «Династія».
10.10 Україна сьогодні.
10.40 Доброго вам здоров'я.
11.00 Футбол. Чемпіонат України. «Шахтар» — «Металург». 2 тайм.
11.40 Богема.
12.00 УТН.
12.10 Полудень.
12.55 Лего-експрес.
13.40 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє. Т. Тернер.
14.30 Закон є закон.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все-всім».
16.00 УТН.
16.10 Наш час.
16.15 Мультфільм.
16.30 Телефільм «Довкола таємниці Вервольф».
17.00 І тільки музика.
17.25 Закон є закон.
17.30 Гандбол. Чемпіонат України. «Спартак» (Київ) — «Автомобіліст» (Бровари). У перерві — 18.00 Фінансовий огляд.
18.50 Мікро Фон.
19.00 УТН.
19.15 «Право». Тележурнал.
19.45 Студія «1 плюс 1». Телесеріал «Династія».
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.45 Студія «1 плюс 1». До 90-річчя Р. Росселіні. Худ. фільм «У Римі була ніч» (Італія).
0.05 Закон є закон.
0.10 УТН.
0.20 Телегра «Програма передач на завтра».
0.30 Наш час.
0.35 Колискова для дорослих.
0.40 Нічний канал. Програма «Ку».

Друга програма УТ

8.00 Програма передач.
8.05 Вікна. Новини.
8.20 Закон є закон.
8.25 Шоу самотнього холостяка.
8.45 Чемпіонат України з футболу. «Дніпро» — «Нива» (Тернопіль). 2 тайм.
9.30 Проект Конституції України.
9.45 Безпрограшний варіант. Передача 1.
10.15 Музичний світ.
10.20 Прогноз погоди.
10.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
11.20 Всяка всячина.
11.35 Телеанонс.
11.40 Шкільний екран. Українська література. 11 кл. А. Малишко — поет-фронтовик.
12.10 Мультсеріал для дітей «Кенді».
12.35 Худ. фільм «Люблю».
13.20 Кордон.
13.50 Вікна. Новини.
14.00 Худ. телефільм «Зворотної дороги немає». 1 серія.
15.05 Без фарб і пензля.
15.25 Закон є закон.
15.30 Всеперемагаючий голос віруючого.
17.00 Програма передач.
17.05 Освітній канал для школярів. Зарубіжна література. А. Приставкін. «Ночевала тучка золотая». На всі руки майстер. Оранжування квітів.
17.55 Музичний світ.
18.00 СІТ. Новини.
18.15 Одеський симфонічний оркестр.
18.25 Телеанонс.
18.30 СНН. Новини.
19.00 СІТ. Спорт у світі.
19.10 Док. фільм «Сестрички».
19.20 Прогноз погоди.
19.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
20.20 Кажуть...
20.30 Вікна. Новини.
20.50 Добрий вечір. Свіжий погляд на історію. Про кіно.
21.40 Трибуна депутатських груп (фракцій) Верховної Ради України.
22.25 Закон є закон.
22.30 Вікна. Новини.
22.45 Пригодницький серіал «Окаванго».
23.40 ТБ-імпресаріо.
0.00 СІТ — на грані доби.
0.15 Худ. телефільм «Сімнадцять миттєвостей весни». 4 серія.

Середа, 8 травня

Перша програма УТ

6.00 Анонс-кліп.
6.05 Світ за вчора.
6.15 Агромагазин.
6.25 Анонс-сенс.
6.45 Доброго ранку, Україно.
7.45 Гімнастика.
7.55 Експрес-інформ.
8.10 Студія «1 плюс 1». Телесеріал «Династія».
9.10 Фінансовий огляд.
9.25 «Право». Тележурнал.
9.55 Мультфільм.
10.10 Просто гномик.
10.30 Док. фільм «Таємниця любові».
11.00 Юнацьке ток-шоу «Вибрики».
11.30 Імперія краси.
12.00 УТН.
12.10 Худ. фільм «Я вас дочекаюсь...»
13.15 Олімп.
13.45 Справи житейські.
14.20 Закон є закон.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім».
16.00 УТН.
16.10 Наш час.
16.15 Фант-лото «Надія».
16.45 Наук.-поп. фільм «Дромадери, бактріани».
17.05 Білий град.
17.25 Закон є закон.
17.30 Гандбол. Чемпіонат України. «Спартак» (Київ) — «Карпати» (Ужгород). У перерві — 18.00 Новий день. Новини економічних реформ.
18.45 Фінансовий огляд.
19.00 УТН.
19.15 Таврійські ігри.
19.45 Студія «1 плюс 1». Телесеріал «Династія».
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.45 Худ. фільм «Дім, в якому я живу».
23.20 Закон є закон.
23.25 Спорткур'єр.
23.35 УТН.
23.45 Телегра «Програма передач на завтра».
23.55 Наш час.
0.00 Колискова для дорослих.
0.05 Нічний канал. Худ. фільм «Перевірка на дорогах».

Друга програма УТ

8.00 Програма передач.
8.05 Вікна. Новини.
8.20 Закон є закон.
8.25 Вітражі.
9.10 Дитяча розважальна програма «Хочу ще».
9.25 Бізнес-форум.
9.55 Безпрограшний варіант. Передача 2.
10.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
11.20 ТБ-імпресаріо.
11.40 Шкільний екран. Українська література. 11 кл. О. Ольжич. «Камінь з Божої пращі».
12.00 Мультсеріал для дітей «Кенді».
12.25 До зустрічі...
13.10 Телеанонс.
13.15 Вільний селянин. Львівські варіанти.
13.50 Вікна. Новини.
14.00 Худ. телефільм «Зворотної дороги немає». 2 серія.
15.10 Одеський симфонічний оркестр.
15.20 Прогноз погоди.
15.25 Закон є закон.
15.30 Всеперемагаючий голос віруючого.
17.00 Програма передач.
17.05 Освітній канал для школярів. Рідна мова. Історія України. Визволення України від фашистських загарбників.
17.50 СІТ. Новини.
18.00 Док. фільм «Храм душі людської».
18.25 Телеанонс.
18.30 СНН. Новини.
19.00 СІТ. Спорт у світі.
19.10 Кодекс.
19.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
20.20 По ділу.
20.30 Вікна. Новини.
20.50 На всі боки.
21.10 Комп'ютер Х.
21.40 Трибуна депутатських груп (фракцій) Верховної Ради України.
22.25 Закон є закон.
22.30 Вікна. Новини.
22.45 Худ. телесеріал «Посмішка ящірки». 32 серія.
23.40 Сезон. Міжнародний туристичний огляд.
0.00 СІТ — на грані доби.
0.15 Худ. телефільм «Сімнадцять миттєвостей весни». 5 серія.

Четвер, 9 травня

Перша програма УТ

7.30 Анонс-кліп.
7.35 Гімнастика.
7.45 Доброго ранку, Україно.
8.45 Фінансовий огляд.
9.00 Завжди зі мною.
9.30 «Затока пруг».
10.00 Кіноконцерт.
10.50 Пам'ять. Святкова програма до Дня Перемоги.
12.50 Музика військового оркестру.
13.30 Полудень.
14.05 «Їхав козак...»
14.45 Док. фільм «Фронтовики, надіньте ордени».
15.15 «Мелодія»-96. 2 частина.
16.00 УТН.
16.10 Наш час.
16.15 Гандбол. Чемпіонат України. «Спартак» (Київ) — «Мотор» (Запоріжжя). 2 тайм.
16.45 Фронтові поезії Олеся Гончара.
17.15 Худ. фільм «Повітряний візник».
18.40 Футбол плюс.
19.00 УТН.
19.15 Артмайдан.
19.45 Студія «1 плюс 1». Телесеріал «Трагедія століття».
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.45 Студія «1 плюс 1». Худ. фільм «В бій ідуть лише «старики».
23.15 Классік-прем'єр.
23.45 УТН.
23.55 Телегра «Програма передач на завтра».
0.05 Наш час.
0.10 Колискова для дорослих.
0.15 Танцклуб Донецька запрошує.
1.15 Нічний канал. Худ. телефільм «Був місяць травень». 1 серія.

Друга програма УТ

8.00 Програма передач.
8.05 Вікна. Новини.
8.20 Док. фільм «Парад Перемоги».
9.10 Комп'ютер Х.
9.40 З висоти ювілею.
10.10 Док. фільм «Про друзів-товаришів».
10.20 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
11.15 Пісні воєнних років.
11.45 Худ. фільм «На семи вітрах».
13.25 Мультсеріал для дітей «Кенді».
13.50 Вікна. Новини.
14.00 Худ. телефільм «Зворотної дороги немає». 3 серія.
15.10 Док. фільм «Ми часто грали у війну».
15.30 Всеперемагаючий голос віруючого.
16.00 Жила б Україна.
16.30 Худ. фільм «Женя, Женечка і «катюша».
17.50 Одеський симфонічний оркестр.
18.00 СІТ. Новини.
18.15 Круті новини.
18.30 СНН. Новини.
19.00 СІТ. Спорт у світі.
19.10 Док. фільм «Подвиг».
19.20 Прогноз погоди.
19.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
20.20 Кажуть...
20.30 Вікна. Новини.
20.50 Добрий вечір. Генії третього роду. Снобачення.
21.40 Постскриптум.
22.00 Фешн-клаб.
22.30 Вікна. Новини.
22.45 Музичні новини.
23.05 Худ. телефільм «Сімнадцять миттєвостей весни». 6 серія (0.00 СІТ. На грані доби).

П'ятниця, 10 травня

Перша програма УТ

7.30 Анонс-кліп.
7.35 Гімнастика.
7.45 Світ за вчора.
8.00 Кінопрограма.
8.50 Фестиваль «Золоте курча». Худ. фільм «Козаки-розбійники».
10.00 Вікторина.
10.20 Юнацьке ток-шоу «Вибрики».
10.50 Студія «1 плюс 1». Кращі цирки світу.
12.00 Бар «Чорний кіт».
12.30 Карусель і капуста.
12.45 Богема.
13.05 Єралаш.
13.20 Закон є закон.
13.25 Художник О. Артамонов.
14.15 Студія «1 плюс 1». Сеанс у стилі ретро. В. Косих та В. Васильєв у фільмі «Нові пригоди невловимих».
16.00 УТН.
16.10 Наш час.
16.15 Подіум.
16.45 І тільки музика.
17.15 Імперія краси.
17.50 Закон є закон.
17.55 Вулик пана Савки.
18.15 Лего-експрес.
19.00 УТН.
19.15 П'ятий кут.
19.45 Студія «1 плюс 1». Телесеріал «Трагедія століття».
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.45 Студія «1 плюс 1». А. Болдуін у фантастичному бойовику «Тінь» (США).
23.40 Закон є закон.
23.45 Спорткур'єр.
23.55 УТН.
0.05 Телегра «Програма передач на завтра».
0.15 Наш час.
0.20 М-Обсерваторія.
1.05 Нічний канал. Худ. телефільм «Був місяць травень». 2 серія.

Друга програма УТ

8.00 Програма передач.
8.05 Вікна. Новини.
8.20 Закон є закон.
8.25 Програма «М».
8.45 Фешн-клаб.
9.15 Пам'ять без кордонів. Частина 1.
10.15 Телеанонс.
10.20 Прогноз погоди.
10.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
11.20 Маски-шоу.
11.50 Гонки на виживання.
12.20 Худ. телесеріал «Посмішка ящірки». 32 серія.
13.15 Сільський двір.
13.50 Вікна. Новини.
14.00 Худ. фільм «Спрага».
15.20 Прогноз погоди.
15.25 Закон є закон.
15.30 Всеперемагаючий голос віруючого.
16.00 Муз. фільм «Біла голубка».
16.35 Телеанонс.
16.40 Наук.-поп. фільм «Після 2000 року».
17.35 Одеський симфонічний оркестр.
17.40 Док. фільм «Солдатські вдови».
18.00 СІТ. Новини.
18.15 Всяка всячина.
18.30 СНН. Новини.
19.00 СІТ. Спорт у світі.
19.10 Персона.
19.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
20.20 Кажуть...
20.30 Вікна. Новини.
20.50 Добрий вечір. Гумористичний дайджест. Літературні пам'ятники Б. Барського.
21.40 Проект Конституції України.
21.55 Бізнес-форум.
22.25 Закон є закон.
22.30 Вікна. Новини.
22.45 Київ-транзит.
23.15 Національна ліга професіонального боксу представляє.
23.45 Музичний простір (0.00 СІТ. На грані доби).

Субота, 11 травня

Перша програма УТ

7.30 Анонс-кліп.
7.35 Гімнастика.
7.45 Світ за вчора.
8.00 Блага вість з Ріком Реннером.
8.30 Парад надій-96.
9.15 Мультфільм.
9.30 Україна сьогодні.
10.00 Вікторина.
10.20 Доброго вам здоров'я.
10.40 Рідна мова.
10.55 Веселий ринок.
11.10 Закон є закон.
11.15 Затока пруг.
11.45 Щотижня.
12.05 Бар «Чорний кіт».
12.35 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
13.05 Дискусії лідерів.
13.35 Наше коло.
14.05 Україна в Індії.
14.25 Єралаш.
14.40 Фестиваль «Золоте курча». Худ. фільм «Дубравка».
16.00 УТН.
16.25 Худ. телефільм «Передай далі».
17.50 І тільки музика.
18.15 Новий день. Новини економічних реформ.
18.30 Вікно в Америку.
19.00 УТН. Регіони.
19.15 Таврійські ігри.
19.35 Закон є закон.
19.45 Студія «1 плюс 1». Телесеріал «Династія».
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.45 Студія «1 плюс 1». До 150-річчя Г. Сенкевича. Історичний фільм «Хрестоносці». 1 серія (Польща).
23.15 Закон є закон.
23.20 Канал «Франс Інтернасіональ» представляє. Концерт МСМ.
0.15 УТН.
0.25 Телегра «Програма передач на завтра».
0.35 Наш час.
0.40 Колискова для дорослих.
0.45 Нічний канал. Худ. фільм «Двадцять днів без війни».

Друга програма УТ

8.00 Програма передач.
8.05 Вікна. Новини.
8.20 Закон є закон.
8.25 Док. серіал «Війна проти мафії».
9.20 Пам'ять без кордонів. Частина 2.
10.20 Прогноз погоди.
10.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара».
11.20 Світи, що зникають.
12.20 Клуб 700.
12.50 Док. фільм «Георгій Костянтинович Жуков».
13.20 Мультфільм.
13.35 Блок-Нот.
14.10 Футбол як футбол.
15.10 Дитяча розважальна програма «Хочу ще».
15.25 Телеанонс.
15.30 Парламентський вісник.
16.30 Закон є закон.
16.35 Реп-обойма.
16.55 Прогноз погоди.
17.00 Телеспортарена.
17.20 СІТ. Новини.
17.35 Свічадо.
18.05 Мультсеріал для дітей «Кенді».
18.30 СНН. Новини.
19.00 Параграф.
19.30 Відкритий мікрофон.
19.40 Місто.
20.00 Вечірні розваги для дорослих.
20.30 КІН. Культурологічний тижневик.
21.00 Хіт-рік.
21.30 СІТ. Новини.
21.50 Маски-шоу.
22.20 Гонки на виживання.
22.50 СІТ. Розважальні новини.
23.10 Закон є закон.
23.15 Програма «М».
23.35 Свідок сторіччя.
23.45 Сторінки світового кіно. Худ. фільм «Розшукується живий чи мертвий».

Неділя, 12 травня

Перша програма УТ

6.00 Анонс-кліп.
6.05 Світ за вчора.
6.15 Агромагазин.
6.25 Анонс-сенс.
6.45 Доброго ранку, Україно.
7.45 Гімнастика.
7.55 Експрес-інформ.
8.10 Студія «1 плюс 1». Телесеріал «Династія».
9.10 Спортлото України.
9.20 Хто з нами?
9.40 Один із тисячі уроків.
10.00 Фронтові поезії Олеся Гончара.
10.30 Док. телефільм «Таємниці Межигір'я».
10.50 І тільки музика.
11.00 Перша особа.
11.30 Служу народу України.
12.00 УТН.
12.10 Світлиця.
12.30 Студія «1 плюс 1». А. Болдуін у фантастичному бойовику «Тінь».
14.25 Закон є закон.
14.40-15.40 Національна Академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім».
16.00 УТН.
16.10 Наш час.
16.15 Село і люди.
16.45 Пори року.
17.00 Світлиця. Осанна Матері.
17.20 Архітектор Юрій Дмитренко.
17.45 Закон є закон.
18.00 Весь світ театру. «Орестея». П. Штайна у Києві.
18.30 Туті.
19.00 УТН.
19.15 Монітор. Телебачення про телебачення.
19.45 Студія «1 плюс 1». Телесеріал «Династія».
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.45 Студія «1 плюс 1». До 150-річчя Г. Сенкевича. Історичний фільм «Хрестоносці». 2 серія (Польща).
23.20 Закон є закон.
23.25 Спорткур'єр.
23.35 УТН.
23.45 Телегра «Програма передач на завтра».
23.55 Наш час.
0.00 Колискова для дорослих.
0.05 Нічний канал. Концерт Віденського джазового оркестру.
0.35 Худ. фільм «Драма із старовинного життя».

Друга програма УТ

8.00 Програма передач.
9.05 Свідок сторіччя.
9.15 Сторінки світового кіно. Худ. фільм «Розшукується живий чи мертвий».
9.55 Закон є закон.
10.00 Чемпіонат України з футболу. «Торпедо» - «Дніпро». 2 тайм.
10.45 Акваторія.
11.05 Життєві жарти.
11.35 Крила.
11.55 Прогноз погоди.
12.00 Недільна ранкова проповідь.
12.30 Калейдоскоп. КФІ.
13.00 Життя серед життя.
13.25 Одеський симфонічний оркестр.
13.35 Мультфільм «Конан».
14.20 Телеанонс.
14.25 Італійський футбол.
15.25 Закон є закон.
15.30 Яхад.
17.00 Програма передач.
17.05 Таїна одухотворення.
17.25 Прогноз погоди.
17.30 Сезон. Міжнародний туристичний огляд.
17.50 СІТ. Новини.
18.05 Мультсеріал для дітей «Кенді».
18.30 СНН. Новини.
19.00 Альтернатива.
19.30 Одеський симфонічний оркестр.
19.40 Телеанонс.
19.45 Вітражі.
20.30 Вікна у світ. Міжнародна програма.
21.00 Трамвай бажань.
21.30 Прогноз погоди.
21.35 Телеанонс.
21.40 Трибуна депутатських груп (фракцій) Верховної Ради України.
22.25 Закон є закон.
22.30 Програма «М».
22.50 Телесеріал вихідного дня. «Мандрівник».
23.45 СІТ. Тиждень столиці.
0.05 Худ. телефільм «Сімнадцять миттєвостей весни». 7 серія.

(Друкується з комп'ютерного набору агентства Укрінформ

Позиції різні, але пошук компромісів триває

МІНІСТР закордонних справ України Геннадій Удовенко взяв участь у засіданні Комітету міністрів Ради Європи, яке відбулося у Страсбурзі 2 — 3 травня. Під час засідання обговорювалися питання, пов'язані з мирним врегулюванням у Боснії Герцеговині та участь РЄ у цьому процесі, а також правовий аспект діяльності організації в умовах її розширення.

Глава зовнішньополітичного відомства України провів двосторонні переговори з міністрами закордонних справ Польщі, Латвії, Литви та Естонії, зустрівся з головою Комітету міністрів РЄ С. Каласом. Він підписав також ряд європейських конвенцій у контексті зобов'язань, узятих Україною під час вступу до цієї організації.

Попри важливість усіх без винятку зустрічей і переговорів, півторагодинна бесіда Геннадія Удовенка з його російським колегою Євгеном Примаковим — чи не найактуальніша в цьому ряду і мала широкий резонанс у світовій пресі, яка стежить за розвитком україно-російських відносин, зокрема за ходом підписання широкомасштабного договору про дружбу і співробітництво. Тим більше, що напередодні зустрічі командуючий Чорноморським флотом Володимир Кравченко заявив, що візит президента Російської Федерації Б. Єльцина у Київ може відбутися ще до 9 травня. Правда, Геннадій Удовенко в інтерв'ю агенції «Інтерфакс-Україна» по поверненні додому спростував заяву, повідомивши, що ані він, ані його російський колега не мають з цього приводу конкретної інформації.

Під час розмови глави зовнішньополітичних відомств України і Росії, за повідомленням цієї ж агенції, торкнулися кількох важливих питань. Зокрема, звичайно ж, і майбутнього візиту Єльцина до Києва. Каменем спотикання, як уже відомо, є врегулювання проблем Чорноморського флоту. І хоч українська сторона ще раз підкреслила, що не пов'язує з цим приїзд президента РФ, але Г. Удовенко сказав, що Росія цю позицію не сприймає і провадить свою попередню лінію: лише розв'язання проблем ЧФ відкриє шлях до візиту.

Але під час зустрічі сторони чітко визначилися, що головні питання — це базування російського ЧФ у Севастополі, його строки, а також фінансові аспекти.

Виходить, наша пісня гарна й нова, починаймо її знову? Але надія на врегулювання цих проблем є, бо обидві сторони визнали, що багато чого залежить від політичних домовленостей обох президентів, які, до речі, підтримують постійний контакт. Тож справа цілком розв'язувана. Очевидно, пошук компромісів і погоджень триває.

Різні позиції Україна і Росія мають також і щодо перспектив розширення НАТО. І хоч наш північний сусід категоричний і не бажає мати під боком це військово-політичне об'єднання, а Україна вважає, що процес має бути еволюційним, однак і в такій ситуації можна і співпрацювати, і домовлятися, що і засвідчила зустріч у Страсбурзі міністрів закордонних справ України та Росії.

Валентина ПИСАНСЬКА.

З орденами доведеться розпрощатися?

СУДОВИЙ РОЗГЛЯД, що не має прецеденту, розпочався в Державному трибуналі Польщі. До відповідальності притягнуто групу колишніх міністрів кабінетів Мечислава Раковського і Тадеуша Мазовецького, обвинувачених у халатності в роботі.

Їх звинувачують у завданні державі збитків на мільярди доларів. Річ у тім, що протягом 1989-90 років у Польщі безконтрольно провезли кілька десятків мільйонів літрів імпортних алкогольних напоїв, — повідомляє ІТАР-ТАРС. Цей процес вирізняється тим, що став першим судовим розглядом за останні півтора десятиріччя. Нині Державному трибуналу належить визначити міру відповідальності вищих посадових осіб.

«Алкогольна» афера, яку польська преса назвала «Шнапсгейт», лихоманить суспільне життя вже майже п'ять років. Недогляд чиновників, прорахунки у швидко змінюваному законодавстві, хаос в економіці незадовго до реформування призвели до того, що країна протягом двох років без сплати податків і мита буквально «заливалася» дешевим спиртом, в основному німецького виробництва.

Після бурхливих дебатів сейм, що має право виступати ініціатором розглядів у Державному трибуналі, прийняв рішення про притягнення до відповідальності тільки п'ятьох міністрів. А саме тих, чиї відомства відповідали за сплачування податків, зовнішню торгівлю, внутрішні справи і митницю. Проте у «Шнапсгейті» замішано значно більше людей, серед них і Лешек Бальцерович, котрий на той час очолював фінансове відомство і відомий у світі як «батько польських реформ». Більше того, місцеві експерти підрахували, що всього десята частка капіталів, використаних для імпортування алкоголю, надійшла з легальних джерел, тобто «Шнапсгейт», на їхню думку, створив основу для зародження у той час організованої злочинності.

Трибунал, за польськими законами, є своєрідним судом честі. Він визначає лише вину чи невинуватість посадових осіб. У разі звинувачувального вироку вони не несуть кримінальної відповідальності, але втрачають право обіймати державні пости, балотуватися на виборах, їх позбавляють орденів і почесних звань.

Хроніка. Факти. Події

● *Делі*

Бої за місце в парламенті

Принаймні десять чоловік загинуло в індійському штаті Західна Бенгалія під час масових зіткнень прибічників партії Індійський національний Конгрес з активістами компартії Індії. Сутички стали результатом гострої політичної боротьби між конгресистами і комуністами під час чергового етапу виборів у нижню палату парламенту, котрі проходять нині в країні. Сили безпеки з великими труднощами відновили порядок у районах Муршидабад і Банрампур, де сутички були особливо кровопролитними.

● *Стокгольм*

НАТО розквартироване надовго

За продовження присутності миротворчих сил у Боснії і після завершення там місії контингенту НАТО в кінці року висловилася міністр закордонних справ Швеції Лена Ельм-Валлен. «Треба зміцнювати міжнародні поліцейські сили в Боснії, але там необхідна і військова присутність», — заявила вона в інтерв'ю Шведському телеграфному бюро.

● *Рим*

Балти виступили з ініціативою

Надзвичайно важливими вважає результати зустрічі глав урядів країн — учасниць Ради держав Балтійського моря у шведському місті Вісбю прем'єр-міністр Італії Ламберто Діні, який брав у ній участь як голова Європейського Союзу. На думку італійського прем'єра, один з головних підсумків зустрічі — зміцнення європейсько-балтійського співробітництва, основні цілі якого намічені в рамках представленої «балтійської ініціативи» ЄС.

● *Нью-Йорк*

Головна тема — людська доля

Переговори представників США і КНДР відбулись у Нью-Йорку. Порядку денного переговорів не оголошували. Однак журналісти припустили, що під час цих дипломатичних контактів було порушено питання долі американських військовиків, котрі пропали безвісти під час війни в Кореї.

● *Віндхук*

Знову проблеми з яловичиною

Після численних протестів фермерів щодо планів уряду Ботсвани знищити 220—250 тисяч тварин, заражених бичачою легеневою хворобою, влада вирішила спорудити багатокілометровий паркан уздовж кордону з Намібією. Як заявив заступник міністра сільського господарства Ботсвани Рональд Себего, паркан потрібний для того, щоб зашкодити нелегальному перевезенню інфікованих тварин із Ботсвани до Намібії.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» і зарубіжних агентств.

Про що говорять

Добре, що це не реклама панчішок...

Мабуть, так подумав колишній президент колишнього СРСР Михайло Горбачов, коли побачив розворот паризької газети «Монд», а точніше — власну фотографію, під якою було написано: все швидко змінюється на сході, отож ІКЕА відкриває новий магазин... на сході від Парижа.

Насправді це був не жарт і не дружній шарж, а реклама шведської фірми ІКЕА, яка торгує меблями. А що Михайло Горбачов не бачить жодних асоціацій між своєю персоною та предметом реклами, то, звичайно, він обурився. Тим паче, що знімок використали без його згоди і належних у таких випадках фінансових компенсацій. Скандал набув такого розмаху, що керівник рекламної фірми «Пейра і ассосье» Рішар Пейра оголосив, що напише «батькові перебудови» листа з поясненнями та вибаченням.

«Пейра та ассосье» на ринку реклами — не новачок і чудово розуміє, які можуть бути наслідки незаконного використання фотознімків політиків. І такий гріх компанія скоїла не вперше. Протягом 14 років її існування вона вже використовувала для своєї рекламної продукції знімки колишнього президента Франції Франсуа Міттерана та колишнього мера Марселя Гастона Деффера. Очевидно, «політична» реклама має такий попит, що фірмі вдається покривати всі витрати на штраф.

Молоко і без радіації

З'ЯВИЛАСЯ надія, що незабаром в Україні не залишиться забруднених радіонуклідами продуктів. Принаймні, до цього мають намір докласти зусилля Сполучені Штати Америки, що оголосили про початок своєї програми щодо цього.

Як повідомили агентству Інтерфакс у посольстві США, меморандум про взаєморозуміння з цього питання підписали у Вашингтоні представники Міністерства енергетики США, українського Держкомітету з питань виробництва продуктів харчування і американської фірми «Selentec».

Передусім американська сторона планує провести тестове дослідження, щоб визначити ефективність технології з очищення продуктів від радіонуклідів. Якщо досліди дадуть позитивні результати, то її застосовуватимуть в Україні. Для тих, хто знається на хімії, буде цікаво знати, що американці, аби очистити від цезію молоко і воду, мають намір використати метод магнітної сепарації. У майбутньому цю ж технологію можна буде використати і для виробництва соків, продуктів дитячого харчування.

У реалізації програми візьмуть участь українські вчені, інженери і технічний персонал, котрі мають досвід роботи в атомній промисловості. Після закінчення лабораторних досліджень фірма «Selentec» розробить і впровадить систему виробництва молока на підприємствах України.

Роботу можна починати хоч сьогодні, бо необхідні кошти вже виділено. Усі витрати поділили між собою Міністерство енергетики США і фірма «Selentec».

SIEMENS NIXDORF

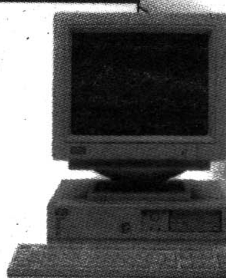
Персональные компьютеры Siemens Nixdorf

от ноутбука до высокопроизводительного сервера - соответствуют любым требованиям:

- надежности
- качества
- совместимости и
- эргономичного дизайна

Самые новые решения!
3 года гарантии!
Доступные цены!

Гармония и совершенство

Качество Siemens!

Siemens Nixdorf Osteuropa GmbH
Представительство в Украине
252054 Киев, ул. Воровского 27
тел. 2160948, факс 2446236

Наши партнеры:
"Символ ИКТ", г. Киев, т.4883311
"Телехаус", г. Киев, т. 4523485
"SIS", г. Киев, т. 2191117
"Реноме", г. Ровно, т. 264455
"Inkosoft", г. Киев, т. 2764264
"Гранато", г. Киев, т. 4789434
"Телекомс", г. Мариуполь, т. 344157
"Кварц", г. Черкассы, т. 111455
"ИнПроКом", г. Днепропетровск, т. 474406
"Крейт", г. Кишинев, т. 447078

ТОЛЬКО ЛУЧШЕЕ!

Асоціація **ПАЛЛАДА**

зі складу в Києві та на замовлення реалізує:

- легкові автомобілі: **ВАЗ** (у тому числі **"Нива-Тайга"**), **"Москвич"**;
- **УАЗ, ГАЗ і РАФ** будь-яких модифікацій;
- вантажні автомобілі: **КамАЗ, МАЗ, ЗІЛ, КрАЗ** та спецтехніку;
- автобуси **ПАЗ, ЛАЗ.**

Заліки за електро-енергію

пропонуємо співпрацю:
- товарні розрахунки по грошовим заборгованостям
- бартер, реалізація Вашої сільгосппродукції та пального;

Телефони в Києві:
441-43-03; 441-41-81; 441-41-39.
Адреса: пр.Перемоги, 44, 6-й поверх.

Руководителям предприятий и организаций!

Предлагаем автомобили УАЗ 7 модификаций, солидол, моторные, трансмиссионные, индустриальные масла.

Телефон в г. Полтаве (0532) 19-48-62, 58-48-37.

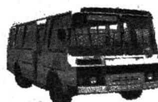
Арбитражный суд Севастополя (Севастополь, пл. Восставших, 6) возбудил дело № 021/5 о признании банкротом ЧП «Виталия», р/с 4468973 ПИБ; 335038, Севастополь, пр. Октябрьской революции, д. 47, кв. 62.

УКРАИНСКИЙ ПРОМЫШЛЕННО ИНВЕСТИЦИОННЫЙ КОНЦЕРН

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОМИСЛОВО ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КОНЦЕРН

ПАЗ-3205

Москвич 2141-S

Автомобили УАЗ всех модификаций

ГАЗ-31029
ГАЗ-31022
ГАЗ-310240
ГАЗ-310212

ГАЗ-3307
ГАЗ-3302 "Газель"
ГАЗ-3224 (микроавтобус)
ГАЗ-2934 (грузопассажирский)

ВАЗ-21043
ВАЗ-21053
ВАЗ-21074
ВАЗ-2108
ВАЗ-21093
ВАЗ-21099
ВАЗ-21213 "Тайга"

ИЖ-2715
ИЖ-27156

прицепы к легковым автомобилям

По желанию покупателя - дополнительная комплектация автомобиля !

Тел. в Киеве: (044) 462-58-78 (многоканальный), 462-54-73, 462-51-93, 561-44-00.
Киев, Подол, ул.Электриков, 29-а

Новое поступление!
Автомобили VOLVO-460, 850, 940, 960

ЗВАРЮВАЛЬНЕ ОБЛАДНАННЯ ТА МАТЕРІАЛИ

понад 50 найменувань

СТКО

- ✓ *дизельні агрегати АДД*
- ✓ *трансформатори,напівавтомати*
- ✓ *газогенератори,різаки,редуктори*
- ✓ *спецодяг та інвентар*
- ✓ *електроди та дріт*

Постійно реалізуємо спеціальні електроди ОЗЛ,ЦЛ,АНВМ

а також:
- ✓ *протипожежне знаряддя (вогнегасники, пожежний рукав)*
- ✓ *інструмент (ріжучий,вимірювальний,слюсарний,електро та ін.)*

м.Київ, вул. Горького, 56, **ІЕЗ ім. Є.О.Патона,** *корпус №2*

☎/044/261-08-58
261-51-11
261-58-94
Факс:227-27-26

ACTON Holidays & Travel Limited

АНГЛІЯ

- Тури та індивідуальні поїздки до ЛОНДОНА - $450
- Рейсовий автобус Київ - Лондон, Львів - Лондон
- Послуги приватного готелю в Лондоні
- Організація ділових зустрічей бізнесменів

тел. 290-40-19
тел./факс 290-86-26

Ліцензія N000870

ACPE (Франция)
Представительство в Украине

Оборудование для нефтегазоперерабатывающих, химических и сельскохозяйственных перерабатывающих предприятий.

252133, Киев, переулок Лабораторный, 1.
Телефон: 268-14-87, 268-33-63
Тел/факс: 268-33-66.
Телекс: 631 181 VISIT UX.

Резонанс

У Сан-Ремо раді увічнити пам'ять про Лесю

У НАШІЙ ГАЗЕТІ 21 грудня 1995 року була надрукована стаття доктора історичних наук Миколи Варварцева «Оселя в Сан-Ремо — далека і близька» про перебування Лесі Українки в цьому місті та історію вілли, де вона мешкала в 1901 — 1903 роках і створила чимало поетичних шедеврів.

Оповита зворушливими переказами, ця будівля досі стоїть на узбережжі Лігурійського моря, викликаючи дедалі більший інтерес італійської громадськості. Підтвердження цьому — відгуки на статтю, що надійшли з Італії.

На думку професора П'єро Каццоли, наведені в «Голосі України» його сан-ремівські спогади про Лесину оселю — тільки частка уваги, що її викликає життя і діяльність «вашої великої і нещасної співвітчизниці». На його пропозицію турінський міжуніверситетський центр досліджень надіслав щойно виданий том доповідей «Європейський Схід та Італія», де вміщено студію під назвою «Українська поетеса в Сан-Ремо: Леся Українка». «Заслуговує на відзначення» — так виокремила її у своїй презентації цього тому відома у міжнародній славістиці Анна Мавер Ло Гатто. Автор згаданої нею розвідки — літературознавець Марина Моретті. Це нове ім'я в зарубіжному лесезнавстві. Простежуючи «ідеї культурної та політичної окремішності» України у творчості нашої письменниці, італійська дослідниця називає Лесю «незвичайною й особливо значущою постаттю в європейській літературній панорамі».

Для Марини Моретті Сан-Ремо і тамтешня Лесина оселя — не абстрактні символи культурного єднання Італії та України. Це ще її рідне місто, де вона живе і де поринула в український поетичний світ, відколи дізналася, що тут мешкала й працювала геніальна жінка з України. Два роки тому вона здійснила перші переклади санремівських поезій Лесі, надрукувавши їх у Турині в журналі «Боллеттіно». Отож рідною мовою італійців зазвучали «Дим», «Гострим полиском хвилі спалахують», «Угорі так яро сяють зорі», «Ой, я постріляна, порубана словами». Перекладачка збирається найближчим часом ознайомити своїх співвітчизників з перлиною красного письменства — «Лісовою піснею», яка, за її словами, особливо цікава «для сучасної італійської публіки і особисто для мене».

Окрім літературознавчих і перекладацьких справ Марина Моретті прагне, щоб цей рік, відзначений 125-літнім ювілеєм Лесі Українки, залишив свій слід і в Сан-Ремо. Вона пише: «Мені хотілося б домогтися того, щоб муніципалітет нашого міста встановив меморіальну дошку на будинку, де Леся Українка мешкала. Може, і з українського боку виникне інтерес до цього проекту».

Відтак вона пропонує встановити «необхідні контакти». З цього приводу добре знаний в Лігурії професор П. Каццола зазначає, що «у муніципалітеті Сан-Ремо були б раді встановити меморіальну дошку на віллі Адріана (так нині зветься Лесина оселя) в пам'ять про перебування Лесі Українки, але потрібне офіційне клопотання з України. «Тоді меморіальна дошка може бути двомовною», тобто з італійським та українським написами.

Ми наводимо ці висловлювання італійських шанувальників Лесі Українки, аби їх благородна ініціатива здобула підтримку в нашій країні, і в далекому, але близькому для нашої культури Сан-Ремо з'явився знак, що постійно нагадуватиме про славну провісницю української свободи.

З телетайпа

Серйозний конкурент італійської «Коза ностри»

Банди організованих злочинців з Росії та деяких інших країн СНД можуть згодом перевершити щодо своєї могутності мафію в США.

Усього через кілька років так звана російська мафія може перетворитися на провідне злочинне угруповання на території США. За даними американських та європейських розвідувальних і правоохоронних органів, що потрапляють у пресу, російські транснаціональні злочинні синдикати встановили відносини з 29 країнами. Більш як 200 угруповань діють в унісон зі своїми колегами в США.

ФБР вважає, що поява в США цих «дуже небезпечних угруповань, що діють у різних сферах злочинного бізнесу та добре організованих, призвело до значного загострення проблеми американської злочинності». Багато які з них організовані на зразок «Коза ностри», тобто мають ієрархічну структуру з чітко визначеним керівництвом, не визнають національних кордонів і здійснюють «міріади дуже вигідних незаконних акцій».

У Росії організована злочинність проходить практично через усі сфери бізнесу, а «найуразливішим і найспокусливішим» для неї став банківський сектор. Увійшовши до нього, вона отримала «легкий доступ до міжнародної банківської системи і має змогу відмивати свої незаконні надходження, коли й де вона захоче».

Тривогу американських бізнесменів викликає не тільки можливість насильства з боку бандитів: повсякденною реальністю для них стали корумповані чиновники, які вимагають хабарі як плату за ведення бізнесу в Росії. Корупція в самому уряді і в лавах правоохоронних органів, у тому числі в МВС, як підкреслив представник ФБР, — найсерйозніша перешкода, що заважає ефективній боротьбі з мафією.

Запитуєте — відповідаємо

Чи належать до учасників війни вихованці суворівських училищ, які навчалися в них у період 1943—1945 рр., та які в період війни не прийняли військову присягу?

Юрій ЛЬВОВ.

Полтавська область.

П. 1 ст. 9 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» прирівнює військовослужбовців, які в період 1941—1945 років навчалися в військових училищах, школах та на курсах, до учасників війни. Обов'язкове прийняття військової присяги для зазначених осіб цим законом не передбачено, оскільки статусу курсантів набувають з моменту зарахування до училища.

Марина КОВАЛЬЧУК.

На спортивних аренах країни і світу

Баскетбол. Вітаємо баскетболісток київського «Динамо» з черговим комплектом золотих медалей чемпіонату країни. У фінальній серії плей-оф динамівки переграли запорізьку «Козачку» — 78:62, 74:95, 81:63. Тепер більшість гравців чемпіонського клубу у складі збірної України вирушила на товариські матчі до Австралії.

Футбол. Товариський матч національних збірних. **Туреччина — Україна. 3:2.** 1:0 Серген, 8, 1:1 Шевченко, 11, 2:1 **Фарук**, 14, 3:1 Тугай, 33, 3:2 Гусейнов, 34.

Туреччина: Санвер, Реджеп (А.Саффет,46), Рахім, Алпай, Тугай, Ведат (Білент, 85), **Фарук** (Іміт, 68), Еркан, Хакан (Ертугрюл, 46), Серген (К.Саффет, 89), Енгін (Сінан, 46).

Україна: Суслов, Лужний, Кардаш (Ребров, 69), Головко, Шматоваленко (Скрипник, 46), Парфенов, Орбу (Косовський, 46), Жабченко (Похлєбаєв, 59), Шевченко, Зотов (Михайленко, 35), Гусейнов.

Суддя Отарі Гунтадзе (Грузія).

1 травня. Самсун. Стадіон «19 травня». 18000 глядачів (вміщує — 19000).

Кубок УЄФА. Фінал. Перший матч. **Баварія (Німеччина) — Бордо (Франція). 2:0.** 1:0 Хельмер, 34, 2:0 Щоль, 60. Повторна зустріч у Бордо — 15 травня.

Чемпіонат Європи серед юнаків. Австрія. Груповий турнір. Україна — Румунія — 1:0, Україна — Німеччина — 1:6, Україна — Греція — 1:1. На жаль, наша команда вибула з боротьби за медалі.

Хокей. Чемпіонат світу. Відень. Півфінали. Чехія — США — 5:0, Канада — Росія — 2:2 (штрафні кидки — 3:2). Матч за третє місце: США — Росія — 4:3 (0:2, 2:1, 1:0, 1:0). Отже, турнір завершився катастрофою для російського хокею, який залишився без медалей. Золоті та срібні нагороди розіграли збірні Канади і Чехії.

Там же, у Відні, відбувся конгрес Міжнародної федерації хокею (ІІХФ). Участь у його роботі взяли й представники України: президент ФХУ Анатолій Хорозов, президент ХК «Сокіл» (Київ) Євгеній Старицький і головний тренер національної збірної України Олександр Сеуканд.

Лідерів боятися — у футбола не грати

Першість України. Перша ліга. 31 тур: **Сталь — Хімік (Ж) — 4:1,** Плотников, 18, 88, Лопаткін, 44, Ареф'єв, 74 — Воронежський, 85. **Шахтар — Поділля — 2:0.** Семенюк, 6, Барабаш, 39. **Поліграфтехніка — Явір — 0:1.** Богач 4, 78, з пенальті. **Нафтохімік — Нафтовик — 0:0, Ворскла — Металіст — 2:1.** Чуйченко, 42, 59 — Хруслов, 65. **Дніпро — Хімік (Св.) — 2:3.** Медведєв, 45, Циба, 75 — Сушко, 20, Симбирєв, 24, 51. **Динамо—2 — Кристал — 1:2.** Самойлов, 60 — Агарін, 29, Кобзар, 78. **Ратуша — Буковина — 0:4.** Фінкель, 12, 32, Шаповалов, 55, Жабинський, 71. **СК Одеса — Закарпаття — 1:1.** Мельниченко, 33 — Пеньковський, 36. **Металург — Скала — 3:0.** Катеруша, 42, Закарлюка, 76, Коваленко, 86. На 70-й хвилині Омельчук (Металург) не забив пенальті.

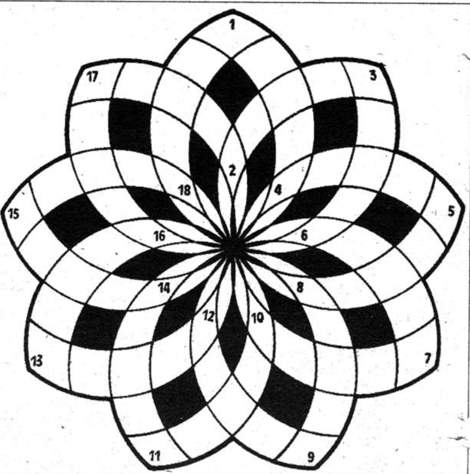
Після важкої гри в Чернівцях полтавцям насилу вдалося подолати вдома харківський «Металіст». А ось у «Буковини» особливих проблем у сусідньому Кам'янці- Подільському не було. Вже в першому таймі Фінкель заклав фундамент перемоги. А в другому Шаповалов і Жабинський завершили розгром аутсайдера.

До сюрпризів можна віднести результати ігор в Олександрії та Києві, де команди, що входять у групу лідерів, несподівано поступилися клубам — кандидатам на виліт із ліги. Втім, а чи несподіванка це? Адже приреченими можна вважати лише «Скалу», «Ратушу», «Дніпро». Решта має шанси на місце під сонцем. Саме цим і можна пояснити напруженість ігор в Олександрії, Києві, Полтаві й Одесі. І лідерам у першу чергу слід стерегтися не «середнячків», а тих команд, які перебувають біля фатальної межі.

Лідери зберегли свої позиції: «Ворскла» — 69 очок, «Буковина» — 65, «Сталь» — 58, «Поліграфтехніка» — 55, «Металург» — 53.

Учора відбулися матчі 32 туру. Про них — у наступному номері газети.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Кросворд «Вузлики на пам'ять»

Розв'язавши ці «вузлики», ви згадаєте речі, котрі варто пам'ятати.

Отже, за годинниковою стрілкою: 1. Класична маска диявола. 2. Несе — несун, а тягне — хто? 3. Не свій серед чужих. 4. Найулюбленіше знаряддя кожного — від парламентарія до прибиральника, від трудяги до нероби. 5. Міра то міра, та в багатьох, виявляється, різна. 6. Звір, котрий для миші страшніший за тигра. 7. «Тріумфальне» завершення тріумфальної арки. 8. Така її доля — куди голка, туди й вона. 9. Коли вже ніхто не знає, знає він один. 10. Посій зерно — матимеш... 11. Той, у кого часом позичають очі. 12. Човняр-перевізник, міфічний, але що всіх перевозить на берег вічності — то це точно. 13. Той, хто на все і на всіх скаржиться і через те світу білого не бачить. 14. Хочете — великий комбінатор, хочете — Бульбенко-старший. 15. Адреса, за якою треба шукати душу переляканої людини. 16. Маленьке, пухнасте — на вербовій гілці, велике, зубасте — у морі. 17. Порція світла, як її «зважити» — поцікавтеся у Планка. 18. Випробуваний на всіх рівнях вид оборони.

Відповіді до кросворда, надрукованого 13 квітня

По горизонталі: 5. Ханаан. 6. Вечеря. 8. Капітул. 9. Ступа. 11. Ольма. 13. Ліліт. 15. Слово. 16. Давид. 19. Ашока. 21. Фірас. 23. Ореол. 24. Оріхалк. 25. «Тренос». 26. Сатана.

По вертикалі: 1. Калита. 2. Мавка. 3. Пекло. 4. Брахма. 7. Фіоль. 10. Псальма. 12. Люцифер. 13. Лавра. 14. Тіара. 17. Конха. 18. Гіджра. 20. Кощюни. 22. «Собор». 23. Оклад.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 344936.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311081.